

Naročnina

Dnevna izdaja

za državo SHS

mesečno 20 Din

polletno 120 Din

celoletno 240 Din

za inozemstvo

mesečno 35 Din

nedeljska izdaja

celoletno v Jugos-

laviji 80 Din, za

inozemstvo 100 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon števil. 50, upravnistva števil. 328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ulici št. 6. Čekovni
račun: Ljubljana števil. 10.650 in 10.347
za inzerate, Sarajevski števil. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cene oglasov
1 stolp, peti-vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 250, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem q
naročilu popusti
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Nesrečna SDS.

Dr. Žerjav je zopet enkrat dobil bolezen, ki napoveduje slabo vreme za SDS. Iz belgrajskega časopisja prihaja grmenje in v narodni skupščini se je zablistalo. V Sloveniji samo še veter tiskovnega zakona zadržuje nevihto.

Dr. Žerjav se pripravlja na to nesrečo s pisanjem čudovitih člankov v svojem časopisu. Vse okoli sebe hoče politični z najgršimi vodami, da bi med nevihto njegovi ubogi čitatelji lahko rekli: saj ni samo naš Žerjav moker, tudi drugi niso suhi.

V sobotnem »Slovenec« je dr. Kulovec pozval dr. Žerjava, naj odgovori na več konkretnih vprašanj, ki v bistvu zadevajo samo eno stvar: Ali je poleg SLS v Sloveniji še sploh kaka druga stranka, ki ima za svoj temelj krščansko svetovno naziranje? Ali je SDS proti politiki na tem temelju, ali ni?

Žerjavov odgovor v nedeljskem »Jutru« je naravnost sijajen. S tem odgovorom je liberalno časopisje ponižal njegov šef sam še za eno globoko stopnjo. V tem odgovoru je predstavnik slovenskega liberalizma povedal in dokazal, da je ta maloštevilna grupa res gnojni tur na našem telesu.

Žerjavov odgovor pa je tudi meritorno izvršen. »Tudi mi svobodomiselci želimo, da se gotova pravna načela uveljavijo v vsem javnem življenju. Država in vsa družba in vse cerkve (ne samo krščanske) si prisvajajo to nalogo.« V tem je baš bistvena razlika med nami in vami. Vi priznavate samo gotova pravna načela, kakor so jih priznavali tudi Jakobinci, Bismarck, češki narodni socialisti, kakor so jih končno priznavali tudi Turki. In vendar so prvi hoteli ugonobiti vsak sled krščanstva, je drugi hotel podvreči tudi katoliško cerkev in njen nauk načelom prusovskega protestantskega brezbožja, tretji izrivajo svoje katoliške sodržavljane pri vsaki priliki h kulturnemu boju in Turki so se posluževali napram kristjanom političnih metod, ki so zelo slične metodam slovenskih svobodomiselcev.

Žerjav ironično naštevja verske nauke o Sveti Trojici, o Brezmadežnem spočetju, o nezmožljivosti. Dobro je zadel. Tudi teh naukov ne sme nihče, kdor noče biti zoper versko življenje, zasmehovati. In Žerjavovo časopisje se je opetovano norčevalo ravno iz teh verskih resnic, jih zasmehovalo in s tem žalilo vero in njen nauk. Če bi ne bilo nobenega drugega poudarka, bi samo radi tega cerkvena oblast morala nastopiti proti liber. časopisju. So pa še drugi nauki, ki jih je »Jutro« pozabilo: ne obrekuj, ne laži, ne goljufaj, ne beri veri sovražnih knjig in spisov itd.

Žerjav se v članku cinično norčuje iz duščevne in duhovščine! Ali ne? Žerjav piše, razgovarjajo in debelo režijo. ... Tako more pisati res samo dostojen in iskren prijatelj cerkve in duhovščine? Ali ne? Žerjav piše, da neki župnik ženi ni dal odveze zato, ker je mož naročen na »Domovino«. Ali se more kdo še huje iorčevati iz zakramenta?

Ali ni dober ta odgovor?

Dr. Kulovec je stavil Žerjavu tudi več političnih vprašanj. Žerjav nanje ni tako dobro odgovoril kot na prvo, pač pa ponovil stare trditve, glede katerih je ravno dr. Kulovec dokazal, da niso resnične. Leta 1918. je bila SLS en mesec na vladi, 1919 par mesecev, 1920 tri mesece. Vsega skupaj pa niti eno leto ne. Slovenska ljudska stranka ni bila nikdar centralistična. Naj se Žerjav in Kramer spomnita, kako sta napadala dr. Brejca v Narodnem večju in Pokrajinski vladi radi njegovih odločnih nastopov za samostojnost Slovenije. Žerjav očita SLS, da je zamenjala okrajne zastope z gerenti. Res jih je in prav je, da jih je, ker so bili ti zastopi v rokah samih Nemcev in nemčurjev.

Pozivamo Žerjava, naj objavi Markov protokol. Če ga je prvič slabo bral, bo morda sedaj uvidel, da je bil to predporazum, ki bi se uveljavil, če bi radičevci šli tedaj v parlament. Ker so radičevci tedaj prelomili besedo, ni mogla SLS niti povzročiti niti podpirati radikalov, ker so imeli sami zadostno večino.

SLS ni nikdar, najmanj pa l. 1924., šla po isti poti z Radičem. Naj si Žerjav ogleda »Domoljuba« iz tiste dobe, pa bo videl, v kaki borbi je bila ravno ta čas SLS z republikansko stranko. Z republiko ni SLS leta 1924. koke-tirala, ker je že l. 1923. v znani celjski resoluciji ugotovila svoje stališče napram temu vprašanju.

Davidovičeva vlada je v svoji kratki dobi veliko krivic PPZ popravila. Žerjavov zapo-

vednik se je tako bal za svoj centralističen program, da je vsak dan informiral merodajne činitelje, kako raste greben Slovencem, in belgrajski čokorilovci so tedaj divjali proti tej vladi ravno vsled njene pravične tendence, da enako upošteva vse narode in vse pokrajine. Pokvariti leta 1924. SLS ni mogla ničesar, saj je že leta 1921. SDS s svojim glasovanjem za centralistično ustavo vse zapravila.

Smili se nam Žerjav s svojim odgovorom in smili se nam SDS, ki ima predsednika, ki tako odgovarja. Je pa res hudo. V vlado bi radi, v radikale se silijo, ti nesrečni slovenski SDS. Zato ne govore proti davkom, nič proti zapostavljanju Slovenije, nič ne store za uradnike, nič za svoje obrtnike — volivci beže — ni čuda, da se v takem položaju izgubi glava in napiše tak odgovor.

Vprašanje vladnih amandementov.

NAČELNIKI OPOZICIJSKIH STRANK PROTI VLADNIM NAMERAM. — IZENAČENJE VSEUČILJSKIH PROFESORJEV Z OSTALIMI URADNIKI. — IMETJE ROMUNSKIH DRŽAVLJANOV. — KULTURNOBOJNI PREDLOG STJEPANA RADIČA.

Belgrad, 29. marca. (Izv.) Včeraj popoldne je vladna večina finančnega odbora imela sejo, katero so sklicali poslanci HSS. Na seji so razpravljali o amandementih, katere je predložila HSS.

Belgrad, 29. marca. (Izv.) Včeraj popoldne so se zbrali načelniki opozicijskih skupin na sejo, na kateri so razpravljali o amandementih. Na seji so bili Korošec, Davidović, Hrasnica in Jovanović. Na seji se je prečitelo pismo, katerega je poslal predsednik finančnega odbora kot odgovor na vprašanje načelnikov opozicije. Pismo, katerega je poslal načelnikom opozicije predsednik finančnega odbora Radonić, se glasi:

»Na Vaš dopis, v katerem zahtevate, da se amandementi za proračun 1926/27 predložijo finančnemu odboru, imam čast odgovoriti sledeče: Po čl. 56. poslovnika se amandementi poslancev ne morejo predložiti v toku podrobne razprave. Iz tega izhaja, da se morajo amandementi poslancev, predloženi po predsedništvu narodni skupščini in odboru, predhodno proučiti v finančnem odboru, na kar poroča narodni skupščini. Amandementov, katere predloži vlada in katere more predložiti v toku podrobne razprave, po čl. 57. poslovnika ni treba predložiti finančnemu odboru. Zato imajo člani vlade pravico zahtevati rešitev o teh amandementih še na isti seji, na kateri so se ti amandementi predložili. Ako pa skupščina tozadeven ukrep preloži na prihodnjo sejo, imajo narodni poslanci dovolj časa se informirati in podati svoje mnenje v plenumu narodne skupščine. Seje finančnega odbora ne morem preje sklicati, dokler predsedništvo narodne skupščine ne predloži vladnega predloga.«

Načelniki opozicije so sporazumno poslali predsedniku narodne skupščine pismo, v katerem ugotavljajo, da je vlada zadnji dan dvomesečne debate predložila amandemente k proračunu. Amandementi so povečali izdatke za 220 milijonov dinarjev, s čemer so se izrabile privarčevane vsote. Vlada ni pristala na to, da bi se o teh amandementih preje v finančnem odboru razpravljalo. Predsednik narodne skupščine na proteste proti temu ničesar ne stori. Amandementi k finančnemu zakonu vsebujejo celo vrsto odredb, s katerimi se spreminjajo obstoječi zakoni in predlagajo novi.

Belgrad, 29. marca. (Izv.) Vlada je v poslednjem trenutku ustavila v finančni zakon važen amandement o imetju romunskih državljanov v naši državi. Kakor znano, je romunska vlada konfiscirala vse imetje naših državljanov in s tem znatno povečala število optantov. Naša vlada je sklenila, ukreniti isto na-

pram romunskim državljanom v naši državi. V tem amandementu se minister za agrarno reformo pooblašča, da sme zapleniti imetje romunskih državljanov.

Belgrad, 29. marca. (Izv.) Po novih amandementih bi se imeli vseučiliški profesorji izenačiti z drugimi uradniki, tako da bi se lahko tudi oni premeščali. Opozicija se bo tem amandementom protivila in zahteva, da se vseučiliškim profesorjem zajamči nepremestljivost.

Belgrad, 29. marca. (Izv.) Stjepan Radić je k amandementom k fin. zakonu predložil poseben amandement. S tem amandementom je pokazal pravo barvo, barvo svobodomislenskega Kulturkämpferja. Po ostri kritiki posl. Gosarja je prvotno besedilo spremenil, vendar so ostale odredbe tega amandementa popolnoma iste. Po najnovejši stilizaciji, ki se je nocoj poslancem razdelila, se te odredbe glasijo takole: »V ljudskih šolah, kjer so dosedaj poučevali verouk duhovniki, imajo te osebe isto pravico, oziroma dolžnost vršiti tudi nadalje, vendar brez vsake pravice na honorar iz državne blagajne. V krajih, kjer se cerkvene oblasti ne bodo pobrigale za poučevanje verouka, bodo poučevali ta predmet učitelji dotičnih šol, ako so iste veroizpovedi, kakor njihovi učenci.«

S tem je Stjepan Radić našim kaplanom in župnikom za vršenje njihove državi in družbi nadvse koristne in absolutno potrebne službe odvzel še tisto malo nagrado, ki so jo dosedaj prejimali. Ker je s tem prizadeta v prvi vrsti Slovenija, kar je Stjepan Radić v svojem odgovoru dr. Gosarju tudi priznal, je jasno, da je prišla ta odredba v fin. zakon pred vsem na zahtevo slovenskih radičevcev. Ti se sicer slovenskemu ljudstvu predstavljajo kot najbolj goreči zastopniki cerkve in vere. Radić sam pa po svojih shodih agitira s »Hvaljen Jezus!« v Belgradu so pa na tem polju drugačni. Glede sedanje Radičeve odredbe vlada med njegovimi poslanci zlohotno razpoloženje. Proti framasonski odredbi ni nihče protestiral, seveda tudi posl. Pucelj ne, nasprotno so Radičev ukrep poveljevali in se trkali na prsa: »Tako je treba govoriti s slovenskimi kaplani in župniki.« Stjepan Radić pa je šel dalje. V svojem govoru je kar odkrito povedal: »Naša stranka je slobodarska! To se pravi, da je framasonska. To se Radiću ne sme zameriti, ker je povsem v stilu njegovega programa in njegovih načel. Stjepan Radić upa, da bo imel s kulturnim bojem več sreče, kakor jo je imel z republiko. Če se je moral pred Pašičem in velikosrbskimi šovinisti skriti v luknjo, se tudi 5 milijonov katoličanov ne bo dalo strahovati od njega.

Pašičevo kronanje se ne odloži?

Belgrad, 29. marca. (Izv.) Izvrševalni odbor za proslavo Pašičeve osemdesetletnice je nocoj izdal sledeči demanti: »Povodom vesti nekaterih belgrajskih listov o odložitvi proslave Pašičeve osemdesetletnice izvrševalni odbor demantira te vesti kot tendenciozne in brez podlage. Proslava se bo izvršila v polnem obsegu po določenem načrtu, kakor je sklenil glavni odbor radikalne stranke.« Ta demanti je zanimiv, ker ne demantira ničesar. Belgrajski listi niso nikdar pisali o tem, v kakem obsegu bi se imela proslava vršiti, niti da bi se obseg te proslave zmanjšal. Dejstvo je, da je radikalni izvrševalni odbor sklenil odložiti Pašičevo kronanje z zlatim lovornim vencem po kraljevem kronanju, ker so to zahtevali drugi činitelji. Če toraj demantira izvrševalni odbor to dejstvo, je to tembolj zanimivo, ker je pričakovati v tem oziru novih zapletljivajev.

Težavna akcija Ace Stanojeviča.

Belgrad, 29. marca. (Izv.) Ace Stanojević se je včeraj dolgo razgovarjal z N. Pašičem, kateremu je poročal o svojih razgovorih s posameznimi radikalnimi prvaki. Ugotovil je, da je položaj zelo težaven in kritičen. Ni še mogoče reči, kako se bo položaj razvil. Iščejo se pota in načini, kako bi bilo mogoče sporna vprašanja rešiti in jih mirno likvidirati. Pašić in Stanojević sta se zedinila v tem, da bi se v kratkem sklicala seja glavnega odbora radikalne stranke.

NOVI DAVKI V FRANCJI.

Pariz, 29. marca. (Izv.) Finančni odbor je sprejel predlog finančnega ministra Pereta, v katerem se nalagajo novi davki trgovcem in obrtnikom, s 15 glasovi proti 5 glasovom. Detajlisti bodo tega novega davka opoščeni.

Pariz, 29. marca. (Izv.) Vlada in finančni odbor sta sklenila, da se takoj izroče finančni predlogi parlamentu v debato.

Finančna debata v narodni skupščini.

GOVOR POSLANCA SMODEJA O STOJADINOVIČEVIM POLITIKI.

Ostra kritika monopolne uprave.

Belgrad, 29. marca. (Izv.) Na včerajšnji dopoldanski seji narodne skupščine je prvi govoril dr. Ladislav Polić. Ugotavlja, da je minister priznal, da je ljudstvo z davki preobremenjeno. Zahteval je izenačenje davkov. — Musliman Hamid Kurbegović je govoril o radikalni politiki v Bosni. Trdi, da se v državni politiki ničesar ni spremenilo in da se z muslimani postopa po strankarskih vidikih. — Radikal Popović polemizira s Kurbegovićem. — Bivši finančni minister dr. Kosta Kumandurić obširno kritizira delovanje ministrstva za finance. Navaja, da vlada v finančni in carinski upravi v finančni kontroli nered. Vprašuje, kako se bodo uredili vojni dolgi. Naglašja, da je vprašanje vojnih dolgov najvažnejše. Po njegovem govoru je bila dopoldanska seja zaključena.

Na popoldanski seji je dobil besedo Franc Smodej, ki je odrekel ministru Stojadinoviću vsako sposobnost za reševanje gospodarske krize. Vse ministrove delovanje je naravnost naperjeno proti gospodarskemu napredku, kar jasno dokazuje slaba carinska politika. Kmetijstvo nazaduje, trgovina stoji, industrija se demontira, zlasti v Sloveniji, v državi je vse nezadovoljno. Z drastičnimi slučaji dokazuje, kako se Slovenija izmzgava in kako je zadnji dve leti naravnost osiromašila. Ostro kritizira vladne amandemente in demagoško agitacijo vladnih strank, ki obljubujejo znižati neznošna bremena, v parlamentu pa glasujejo za zvišanje davkov. Zavzel se je za monopolno delavstvo in tolmačil njegove zahteve. Ostro je obsodil postopanje monopolne uprave proti tobačnemu delavstvu, ker zapostavlja strokovno delavstvo, pusti gladovati vpojojece tobačne tovarne in prikriva delavski pravilnik. Poslanec je navedel zglede iz vladnih amandementov, kako se zapravljajo milijoni, monopolno delavstvo pa gladije. — Vladna večina je govornika poslušala z veliko pozornostjo, opozicija pa mu je burno pritrdjevala.

Za Smodejem sta govorila poslanca Jovan Jović in Gligorije Božović. Ostro sta napadala proračun finančnega ministrstva. Poslanec je odgovarjal finančni minister ter trdil, da nas naša finančna politika vede do napredka. Trdil je, da se dolgovi redno odplačujejo in da se pri Narodni banki v zadnjih treh letih nismo zadolžili. Po njegovem govoru je skupščina sprejela proračun finančnega ministrstva.

GOVOR POSLANCA DR. GOSARJA.

Proti kulturnobojnim nameram Stj. Radića.

Belgrad, 29. marca. (Izv.) Na današnji seji je narodna skupščina razpravljala o fin. zakonu. Poslanec Andrej Gosar je govoril prvi. Za njim je govoril musliman Hrasnica, nakar je Stjepan Radić odgovarjal predgovornikom. Po Demetrovičevem govoru se je seja zaključila in se je popoldne nadaljevala.

Posl. Gosar je v svojem govoru naglasil, da funkcionira naš zakonodajni aparat zelo slabo, kar najbolje dokazuje ravno fin. zakon. Vsi fin. zakoni od začetka pa do danes so imeli celo vrsto odredb, ki ne spadajo v ta okvir, ampak bi jim bilo mesta v specialnih zakonih. Razumljivo je bilo, da se je moralo takoj po prevratu z ozirom na različne zakonodaje marsikaj spregledati. Danes, ko imamo dvetretjinsko vladno večino, ta način upravljanja ni več potreben. On samo dokazuje, da se vlada s svojimi predlogi ne upa pred parlament, da bi jih zagovarjala — to je jasno, da objektivne kritike ne bi vzdržala. Poslanec nato kritizira posamezne amandemente in člene. Čl. 81. govori o brezplačnem zdravljenju za vse,

samo ne za delavce,

ki so zavarovani pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev. Tako nesocialno postopanje poslanec ožigosa s primernimi besedami. Pokaže tudi na drug primer, da vlada zapostavlja

Osrednji urad

za zavarovanje delavcev na celi črti, vsled česar je socialno zavarovanje v krizi radi centralizacije in radi ministrstva za socialno politiko, ki hoče ta urad spraviti pod svojo nepotrebno kontrolo. V čl. 114. se predlaga prostost kmetijskih zadrug od plačevanja davkov na poslovnih promet, za razne

konsumne zadruge in konsumna društva
pa to ne velja, čeprav je jasno, da ravno konsumna društva vodijo boj proti draginji. Poslanec se posebno bavi s čl. 129., s katerim se fin. minister pooblašča, da sme spremeniti davčni odbor in posamezne članke odbora, ako je mnenja, da je delovanje posameznih članov odbora ali vsega odbora nepravilno. Posebno je treba protestirati proti temu radi

prakse ljubljanskega delegata fin. ministra, ki bo to pooblastilo fin. ministra skrajno izrabljaj. Poslanec govori nato o členu, ki obravnava davek na ročno delo. Zahteva, da se

ta davek odpravi

oziroma znatno zmanjša. Nato govori o povišanju hišno-razrednega davka, ki se s čl. 160. fin. zakona trikrat poviša. Država za omiljenje

stanovanjske bede

ničesar ne stori. Za graditev novih hiš ne daje nobenih olajšav. Samo za Belgrad je v fin. zakonu odredba, da se enonadstropne hiše oproščajo davka za 20 let, trinadstropne pa celo za 30 let, za prečanske kraje pa se ta doba zmanjša na 5 let. To je dokaz, kako vlada pojmuje narodno edinstvo. Poslanec govori o

uradničnem vprašanju,

posebno o onih členih, po katerih se predlaga 15 let za pokojnino. Nato preide na zloglasni čl. 74., ki ga je predložil prosvetni minister. Ta

amandement je izredne važnosti. Jasno dokazuje, da neprestano

izizivanje proti katoličanom

nikakor noče prenehati in pomenja direkten odkrit javen kulturni boj. Poslanec ponovno poudarja, da je vera ne samo važen kulturni in etičen faktor, ampak tudi važen socialni faktor. Namesto tega pa se omejuje poučevanje verouka na vseh straneh in na vse načine. Na to bi moral Stjepan Radić kot prosvetni minister pomisliti, preden pričinja s kulturnim bojem. Poslanec se nato s temi nameni Stjepana Radića še dolgo bavi in žanje za to viharno odobravanje na levi.

Stjepan Radić je nato kratko odgovarjal poslancu Gosarju in se zagovarjal, da ne misli na kulturni boj, marveč da je moral tako urediti, ker nima za poučevanje verskega pouka nobenih kreditov in mora varčevati. Samo radi varčevanja je moral reducirati katehete. Da doseže ravnotežje v proračunu, je moral tozadevne kredite za Bosno reducirati za 40.000 Din, za Slovenijo pa za en milijon! Ta Radićev govor je še bolj povečal mučen vtis, ki so ga napravila odkritja o kulturnem boju Stjepana Radića. Govorilo je še več poslancev iz opozicije, ki so ostro kritizirali fin. zakon. Na jutrišnji seji se bo razprava dokončala. Nato se bo izvršilo končnoveljavno glasovanje o proračunu, s čemer bo proračun na jutrišnji seji v celoti sprejet.

Proslava sedemletnice fašistovske stranke.

Rim, 29. marca. (Izv.) V nedeljo so se po vsej Italiji vršile velike slovesnosti ob priliki sedemletnice ustanovitve fašistovske stranke. Proslave so se povsod udeležile velike množice ljudstva. Prisostvovali so povsod tudi zastopniki oblastev, ki so imeli tudi slovesne nagovore. V Rimu se je vršil slovesen obhod fašistovske milice. Predsednik Mussolini je imel slovesen nagovor, v katerem je orisal najprej celoten političen položaj in zgodovino fašistovskega gibanja. Rekel je, da s poposom gleda na delo, katerega je dovršila stranka tekom sedmih let. Fašistov pri tem ne sme motiti to, kaj se govori o fašizmu od strani nasprotnikov doma in v inozemstvu. Največje delo stranke obstoji v tem, da je izpeljala protirevolucijo in znala potem utrditi svoj položaj napram sovražnikom fašizma. Če hoče misel fašizma zmagovali še nadalje, moramo končno obračunati s parlamentarizmom. Če hočemo živeti tudi v bodoče, moramo premagati težkoče, ki jih stavlja pred nas vprašanje ureditve razmerja med delom in kapitalom. S tem, da je fašizem obe sili postavil na enak nivo je že izvršil veliko nalogo. Na velike dogodke, ki nam jih morda prinese bodočnost, moramo biti vedno pripravljeni s strogo discipliniranostjo. Kajti nikdar ne vemo, pred kakšna vprašanja nas bo postavil bodoči razvoj dogodkov.

Šahovski turnir.

Semmering, 29. marca. (Izv.) V nedeljo so odigrali XVI. kolo turnirja, ki je končalo s sledečimi rezultati: Spielmann je porazil Niemceviča, dr. Vidmar dr. Treybala, Tarrasch Davidsona, Kmoch Rosellija, Grünfeld Yatesa, Vayda Janovskega, Reti Gilga in Rubinstein Michela. Partija Tartakower : Aljehin je ostala viseča.

Semmering, 29. marca. (Izv.) Danes sta se odigrali dve viseči partiji. Druge so bile odložene na jutrišnji dan, ko se bo odigralo zadnje kolo šahovskega turnirja. Aljehin je premagal Tartakowerja, Janovsky Michela. — Stanje po XVI. kolu je potem sledeče: Spielmann 12 in pol, Aljehin 12, Vidmar 11, Tartakower 10 in pol, Niemcevič 10 in pol, Tarrasch 9 in pol, Grünfeld, Rubinstein 9, Reti in Janovski 8 in pol, Treybal 8, Vayda 7 in pol, Yates 6 in pol, Gilg 6, Davidson 5 in pol, Kmoch 5, Michel 4 in pol, Roselli 1.

Ogrska narodna skupščina.

Budimpešta, 29. marca. (Izv.) Danes je parlament nadaljeval debato o izročitvi poslanca grofa Pallavicinija sodišču v svrhu zaslišanja v zadevi ponarejenjske afere. Poslanec Vaszony je zahteval, da se zasliši tudi grof Emerik Karoly. Dolžnost vlade je, da ga k temu prisili, ker se ga lahko prisili k pričevanju. Skupščina je končno sklenila, da se imuniteta poslanca Pallavicinija ukine. Nato so sklepali o ukinitvi imunitete poslancu Hieru. Nekateri so zahtevali, da se poslanca izroči preiskovalnemu sodniku, kar pa je parlament, kot znamenje za prejudice, odklonil. Odvzeta mu je bila samo imunitetna pravica. — Prihodnja seja parlamenta se bo vršila dne 15. aprila.

Beleške

△ Dostojen ton v svoje časopisje je pričel energično uvajati g. dr. Gregor Žerjav. Pisava njegovih listov, ki se je s svojo brezobzirnostjo in robatostjo naravnost proslula, mu je očitno še premalo fina. G. dr. Žerjav je ubran na še finejši ton. Že zadnjič smo pokazali tu nekaj cvetk njegovega salonskega sloga, kakor: katoliški falotje lumpi, obrekovalci. Danes pa smo zopet v prijetnem položaju zabeležiti nekaj novih paberkov iz poezije g. ministra n. r. V nedeljskem »Jutru« polemizira namreč z dr. Kulovcem in piše med drugim o duhovnikih in škofu: »...Revežil Ubogi duševni hlapci! Še mizernejše jih tretira krušni gospodar — lajati morajo na verigi, kamor jih je privezal...« Dalje: »Ker jaz tega župnika obsojam in primerjam z zverino...« G. Kulovca pa uvršča g. Žerjav med duhovce, ki se smejejo telikom, ki take neumnosti verjamejo. — Ali ni to v resnici ton in slog, toliko odličen po elegantnosti, noblesi in finesi kolikor po duhovitosti? Dalje za noblost g. dr. Žerjava tuhi to, da on g. Kulovca, ki je doktor, narodni poslanec in minister n. r., dosledno titulira v svojem članku z »gospod kurat«; da celo z »mali g. feldkurat«, kar je še prav posebna pikantna sloga g. dr. Gregorja Žerjava. Dr. Kulovec je namreč majhne postave, in to okolnost g. Žerjav v svoji polemiki na tako fin način pointira. Vsekakor uvaža g. dr. Žerjav v žurnalistiko novo vrsto polemike. Po njegovem zgledu bi se morala časopisna polemika ne omejit zgolj na stvarno stran, ampak obdelati nasprotnika tudi po subjektivni strani, po njegovih fizičnih in drugih lastnostih. Tako-le na primer: Gospod N. N., ta krivonosni možic, si upa trditi, da... — G. dr. Žerjav piše: »da tudi svobododomelci želijo, da se gotova pravna načela uveljavijo v vsem javnem življenju«. Kakor vidimo, so ta gotova pravna načela uveljavljena tudi v njegovih člankih.

Občinski zakon.

Med najvažnejšimi zakonskimi predlogi, ki jih namerava narodna skupščina letos sprejeti, je novi, enotni občinski zakon za celo državo. Noben drug zakon ne bo tako dalekosežen, noben ne bo tako globoko posegel v naše javno življenje kakor novi obč. zakon.

Čas je zato, da se začnemo zanj zanimati. Naj navedem v naslednjem nekaj misli, ki bi jih bilo morda potrebno upoštevati pri razpravah o novem občinskem zakonu.

Življenje v občini, ki sloni na svobodnem, prevladnem sodelovanju vseh občanov, uči občana skrbeti za samega sebe in spoštovati samega sebe; kaže mu, da se njegove pravice, njegov dobrobit najbolj varujejo s tem, da varujejo in pospušujejo enakomerno tudi pravice in dobrobit vseh drugih. — Prosto življenje v občini povzdiguje v občanu spoštovanje pred zakonom in vzbuja tisto samozavest pri vsotvarja pravi smisel za skupnost, svobodno življenje v občini vzgaja svobodnega moža, ki pozna le zakon kot merilo svojih državljanjskih pravic in dolžnosti.

Svobodna občina pobija egoizem in pospešuje pravi smisel za skupnost, ter pred očuje občanom potrebo in vzgaja v njih pripravljenost za žrtve v dobrobit vseh.

Občan svobodne občine, ki pozna svoje pravice in jih zna ceniti, bo imel vedno pogum se zanje zavzeti in jih braniti pred vsakim kratenjem. On bo tudi spoštoval in ljubil državo in državno oblast, ki ga ščiti v njegovih pravicah in bo tako gotovo vedno pripravljen varovati to državo z vsemi močmi, jo podpirati in ji pomagati.

Svobodna občina je šola prave ljubezni do domovine in do države, prave ljubezni do svobode, ki se opira na plemenito samozavest, pa spoštuje pravo in zakon.

Narodna skupščina se bo morala tega zavedati. Resno bo morala razmišljati, kakše temeljne določbe bo postavila v občinski zakon. Ali naj bo občina res svobodna in s tem krepka podpora državi, ali pa naj bo le eksekutor državnih, političnih, policijskih oblasti.

Ne gre za to, da se ustvarjajo občine po nekakem idealnem zamisleku ali pa po kakih teoretično še tako pravih načelih. Ne! Ampak računati je treba tu z obstoječimi razmerami, s to, da tisoč let starimi navadami in pravicami in te obstoječe razmere in tisočletne navade spraviti v sklad z današnjimi modernimi nazori o ureditvi življenja v občini.

Občinske posle naj vodijo izvežbani uradniki, pravijo, da je to nujno potrebno. Res pa je vsekakor, da mnogo občin pri nas v Sloveniji nima sredstev za vzdrževanje izvežbanega osebja. Zato bo novi občinski zakon baje predvideval samo velike občine. — Nočemo se bahati s svojo kulturo, toda res je, da je naš slovenski župan zmogel samostojno opravljati posle v občini. — Vzemimo pa namen vsotvaritve velikih občin kot dejstvo. Vstvarjanje velikih občin se ne sme izvršiti po kaki šabloni brez ozira na obstoječe razmere. Ne smejo se sedanje občine kar razpustiti in iz atomov teh ustvariti nove. Upoštevati je treba v polni meri razmere, pustiti občanom njih samostojnost v delokrogu, kakor ga imajo že stoletja. Združijo pa naj se občine v izvrševanju skupnih zadev in v izvrševanju poslov, s katerimi sodelujejo pri državni upravi (prenešeni delokrog). Tu bodo že našle pota in sredstva za skupen nastop in skupno delo. — Zato naj bi v zakon prišla določba, da se lahko posamezne občine združijo. To pa bi ne smelo biti imperativno, niti za prenešeni delokrog. Občine, posebno male, bi gotovo same sčasoma prišle do spoznanja, da bi skupno opravljanje poslov, zlasti prenešenega področja, ki nudi toliko prilik za vmešavanje preveč gorečih državnih funkcionarjev, okrepilo njih same in da bi tako lažje odbijale vse nepotrebne zunanje vplive in nepotrebno nadzorstvo v lastnem delokrogu. Ta združitev bi pa morala priti prostovoljno, iz uvidenosti, iz praktičnih razlogov. Saj najboljše in najbolj upravičene stvari dostikrat samo radi tega ne uspeje, ker so na neprimeren način zapovedane.

Predvsem pa je treba naglasiti načelo, ki ga naši občinski redi že sedaj upoštevajo, da občina v vsem, kar njene interese neposredno tiče in kar more izvršiti z lastnimi močmi sama, tudi sama določa in odloča. V tem oziru, to se pravi v samostojnem področju ne sme dopuščati zakon državnim oblastim na noben način neposrednega vmešavanja niti v prvi niti v višji instanci. Občino kot avtonomno samoupravno korporacijo sme v samostojnem področju nadzirati le višja avtonomna korporacija, to je okrajna, oblastna skupščina in le od te ima dobivati občina potrebna navodila.

Šodi SLS

Gornja Poljskava. Na praznik 25. marca po rani sveti maši je imel poslanec Falež ne pričakovano dobro obiskano politični shod. Mnogi prejšnji nasprotniki iz različnih strank so spoznali svojo zmoto in se pridružili SLS. V Gornji Poljskavi niso več tla za razne politične avanturiste. Zabeležiti je še treba, da se je od shoda osramočeni odstranil neki Puceljev pristaš, ko je čul golo resnico o Puceljevi politiki in videl razpoloženje ljudstva.

Opozicija proti nameravani odgoditvi parlamenta do 10. maja.

Belgrad, 29. marca. (Izv.) Pašić, oziroma njegova vlada, namerava takoj po sprejetju proračuna odgoditi seje narodne skupščine najmanj do 10. maja, kljub temu, da so na dnevnem redu važne stvari. Radi te namere so se sestali voditelji opozicije in so sklenili najostrejši protest proti takemu izigravanju parlamentarizma. Obenem so sklenili poslati predsedniku narodne skupščine sledeče pismo: Narodni skupščini so se predložile tri interpelacije, za katere smo radi njih važnosti zahtevali najnost. Prva je bila Šečerova in tovarišev radi krize v kmetijstvu, druga celokupne opo-

zicije o provizijah in drugih nabavah povodom afere Stojadinović-Pašić, tretja poslanca Vesenjaka in tovarišev glede zakona o taksah. Poleg tega že dolgo časa čakamo na zakon o občinah in izenačenju davkov, ki se ne sme več odlagati. Opozarjamo Vas, da je v interesu ljudstva in javne morale, da se o teh interpelacijah razpravlja. Neodložljive potrebe zahtevajo, da se ti zakoni čimprej sprejmejo. Zato mislimo, da mora narodna skupščina nadaljevati svoje delo takoj po Veliki noči. Radi tega se obračamo na Vas, da bi sklicali sejo voditeljev opozicijskih skupin.

Zakaj hoče Pašić skupščino tako dolgo odgoditi?

Belgrad, 29. marca. (Izv.) Namen, da bi se odložile skupščinske seje do 10. maja, je predvsem potreben Pašiću, da bi dobil malo oddiha in da bi se umirili duhovi v radikalnem klubu. Radi njegove namere se misli, da se do 10. maja v razpletu sedanje latentne krize ne bo ničesar posebnega zgodilo. Posebnih dogodkov pa ni pričakovati, ker Pašić še nikdar ni dal ostavke iz lastne iniciative in je tudi sedaj ne bo dal, ko gre za življenske interese njegove rodbine. Pašića morajo vedno do ostavke vlade prisiliti, pa naj bo to narodna skupščina ali pa drug merodajni izvenparlamentarni činitelj. Ker vsled odlaganja skupščinskih sej parlament ne bo deloval, se tudi ni nadejati, da bi se Pašičev položaj v parlamentu poslabšal. Tudi od drugih činiteljev se ni nadejati nobenih intervencij. Zato je precej verjetno, da bodo imeli prav tisti politični krogi, ki računajo s tem, da se položaj do 10. maja ne bo spremenil. Odlaganje skupščinskih sej je radikale in radičevce precej neljubo iznenadilo. Poudariti je treba, da

ne gre radičevcem nič kaj od srca, da bi morali iti med svoje volivce in tolmačiti ljudstvu sedanji težavni položaj. Gotovo je, da bodo morali slišati marsikako trpko od svojih volivcev. Nezadovoljstvo s sedanjim režimom se samo potencira. Gospodarske razmere so se poslabšale in ni nobene nade, da bi se v do glednem času kaj zboljšalo, posebno ne po sprejetju proračuna, ki prinaša ljudstvu nova teška bremena. Zakonitost se vedno bolj manjša, korupcija pa se čedalje bolj veča. Pri Jovanovičevi aferi je Pašić precej odstopil od svojih namenov in skušal vso zadevo lokalizirati na časopisno polemiko, ki ni Pašiču škodljiva, posebno pa bi mu ne škodovala, če skupščino tako dolgo odgodi, ker njegovi poslanci ne bi bili v Belgradu. Torej bi polemika ne mogla vplivati na razpoloženje v klubu. To bi bil razlog za odlaganje sej do 10. maja. Kar se tiče radičevcev, se krčevito drže Pašičeve brade, zato se s Pašičevimi načrti strinjajo.

Dr. Ramek v Berlinu.

Dr. Ramek je obiskal kanclerja Luthra, zunanjega ministra Stresemanna in državnega predsednika Hindenburga. Slednjemu je avstrijski kancler izročil veliko zvezdo častnega znaka avstrijske republike. Zajtrka pri predsedniku so se udeležili dr. Luther, Stresemann, dr. Curtius, dr. Frank, dr. Schubert in nuncij Pacelli.

Nadalje se je kancler sestal z raznimi drugimi politikami in gospodarskimi krogi in se zagovarjal o splošni politični in gospodarski situaciji. V soboto zvečer je bila avstrijskemu gostu na čast prirejena gala predstava v operi.

Razgovori so se nanašali predvsem na gospodarska vprašanja. — Avstrija opustila misel na priklonitev k Nemčiji.

Berlin, 29. marca. (Izv.) Za časa bivanja avstrijskega kanclerja dr. Rameka v Berlinu, so se vršili številni razgovori v zunanjem ministertvu. Razgovori so se nanašali predvsem na vprašanja, ki so skupna za Nemčijo in Avstrijo napram tujim državam. Obširno so se obravnavala tudi gospodarska vprašanja, ki so bila v prvi vrsti predmet teh pogovorov. Sklenili so, da se sedanja trgovinska pogodba dopolni še z nekaterimi dodatnimi pogodbami.

Praga, 28. marca. (Izv.) »Narodna politika« prinaša članek o obisku dr. Rameka v Berlinu, v katerem se zatrjuje, da je Avstrija uvidela, da mora zaenkrat opustiti misel na priklonitev k Nemčiji. Avstrija je vendarle morala uvideti, da ta politika ne bi bila prava z ozirom na njene sosedo. List zato pozdravlja obisk dr. Rameka v Pragi ob povratku iz Berlina.

Dr. Ramek o obisku v Pragi.

Dr. Ramek je o svojem obisku v Pragi dal tole izjavo: Med nami in Češkoslovaško se pripravljajo gospodarske pogodbe. Izmenjali smo že vsak svoje želje. Moj obisk v Pragi bo služil tudi pred vsem našim prometno političnim ciljem. Avstrijska zunanja politika je sploh prežeta z gospodarsko političnimi vprašanji. Naš moto je in mora biti: Primum vivere. To je tudi naš odgovor na vprašanja, ki si jih stavi mednarodno časopisje radi naših namer in ciljev. To je naš odgovor na vse mogoče vesti, ki se ponavljajo o avstrijskem problemu. Avstrijskega problema ni več, odkar je izvršen sanacijski problem. Mi niti najmanj ne mislimo kršiti pogodb, ki nosijo naš podpis. Mi zahtevamo samo naše pogodbene pravice in smo prepričani, da bodo to preprosto stališče vsi odobrili.

Mi smo miroljubna dežela in ne želimo ničesar drugega kot mir na vseh naših mejah in v vsej Evropi. V gospodarskem oziru se bomo prizadevali ustvariti znosen položaj in našim kulturnim potrebam bomo zadostili z ožimi zvezami z nemškimi narodom.

BREZPOSELNEST RUDARJEV V NEMČIJI.

Berlin, 29. marca. (Izv.) Vrhovni rudarski urad poroča, da je v ruhrskem ozemlju prenehalo popolnoma z delom 38 rudnikov, ki so zaposlovali 38.118 delavcev, 62 rudnikov pa je deloma ustavilo obratovanje, vsled česar je brezposelnih 33.023 rudarjev.

VOJAŠKO SKLADIŠČE ZGORELO.

Varšava, 29. marca. (Izv.) V bližini Pinska so pogorela vsa skladišča in delavnice vojaških oblasti. Škodo cenijo na 1 milijon zlotov. Sumijo, da je bil ogenj podtaknjen z zlobnim namenom.

Dnevne novice

★ **Cenjenim naročnikom** svetujemo, naj natančno prebera sestavek pod naslovom »Samo še danes in jutri« v današnjem »Slovencu«. V tem sestavku je navedeno vse, kar mora naročnik vedeti o bližnjem zrebanju za denarne nagrade.

★ **Katehetske nagrade.** Veliki župan vabi veroučitelje na ekskurendnih šolah in na oddelkih za oddajanje otroke, naj predlože do 5. aprila prijave za nagrade. Vprašujemo gosp. velikega župana, kaj je z nagradami katehetom na ostalih šolah po deželi?

★ **Osebnost.** Višji vojaški duhovnik Rikard Zajc, Ljubljanečan, ki služi sedaj v Skoplju, je imenovan za monsignora, t. j. za komornika sv. očeta.

★ **Promoviral** je v soboto, dne 27. marca, na zagrebški univerzi za doktorja medicine g. France Klar, doma iz Ivancev v Prekmurju. Imenovan je prvi Prekmurec, ki je izvršil visokošolske študije na domačih tleh. Čestitamo!

★ **Iz državne službe.** Inž. Jože Miklaužič iz Ljubljane je imenovan za gozdarskega inženirskega pristava 9. stopnje I. kategorije pri ravateljstvu šum na Sušaku.

★ **Iščejo se dediči.** Meseca aprila 1917 je umrl v mestu Milwaukee (Wisconsin) Sebastian Freil. Njegova zapuščina v znesku okrog 900 dolarjev je bila izročena okrogni sirotišnici mesta Milwaukee, ker zakonitih dedičev ni bilo mogoče najti. Pokojnik je zapustil v domovini očeta, brata in tri sestre; kot njihovo bivališče je navedel »Vidalah« (Slovenija). Ker kraja s tem imenom ni, se pozivajo dediči, da naznanijo svoj točni naslov Izseljenišnemu komisarjatu v Zagrebu, Kamenita ul. 15.

★ **Otvoritev muzeja v Splitu.** Na velikonočni ponedeljek se odpre v Splitu prirodoslovni muzej; hkrati bodo odprli tudi zoološki vrtič, ki je spojen z muzejem na Marjanu.

★ **Posojilo mesta Zagreba.** Zagrebško mestno zastopstvo je sklenilo najeti za mestno občino dve posojili, eno v znesku 14 milijonov dinarjev pri domačih denarnih zavodih, v prvi vrsti za graditev stanovanjskih hiš, drugo posojilo v znesku 1 milijona dinarjev pa bo občina najela pri Mestni hranilnici in ga bo porabila za povečanje posloja policijskega ravateljstva.

★ **Junaško jugoslovanskega mornarja.** Ameriški listi so prejšnji mesec obširno poročali o nesreči ladje »Antinoc« na Atlantskem oceanu, ko je moštvo rešil parnik »Roosevelt«. »Times« slavi med prvimi, ki so se odlikovali pri reševanju ponesrečenega moštva »Antinoc«, našega mornarja Kuzmo Franelića iz Kostrene Sv. Lucije. Prva dva rešilna čolna so silni viharji vrgli ob bok »Roosewelta« in ju razbili, tako da sta dva mornarja utonila. Vendar to Franelića ni oplašilo. Javil se je prostovoljno za reševanje in se spustil s čolnom v valove. Pomagal je ves čas pri reševanju, ki je bilo končano šele četrty dan. — O Franeliću ameriški listi sedaj obširno pišejo in omenjajo tudi, da že 23 let križari po raznih morjih.

★ **Zanimivo.** V vasi Bokšič v Slavoniji je 22 let stara mati povila otroka z dvema glavama. Na eni glavi je imel otrok eno oko, na drugi nobenega, na drugi glavi so bila znamenja oči. Na prvi glavi je imel sicer nos in dvoje ustec, dočim je bila druga glava brez nosa. Eno roko je imel pravilno razvito, ena

pa je bila brez prstov, noge niso bile razvite. Otrok je živel štiri dni.

★ **Velikonočno vezilo** bodi skromno in pristrčno. Preveliko darilo spravi očasih obdarovanca v zadrego, še večkrat darovalca. Skromno darilo s pristrčno besedo pa poveča njegovo vrednost. Mislimo, da bo v tem pogledu ustrezno darovalcu in obdarovancu, če mu ob velikonočnem obdarovanju pride na misel, pa tudi v roke lepa knjižica: **Sv. Jožef, v drobnih slikah in spevih. Spesnil Silvija Sardenko.** Dobi se v Osrednji pisarni Marijinih družb v Ljubljani, Poljanski nasip 10, v Jugoslovanski knjigarni in v prodajalni K. T. D. (Ničman). Cena 10 Din.

★ **Dostojevskij, Idijot, roman v štirih delih** je izšel. Naroča se pri Zvezni knjigarni v Ljubljani. 2059

★ **Čajanka.** Ali ste že poskusili čajne mešanice »Čajanka« in Globus-vanilijev sladkor? Poskusite, potem ne kupite več drugih znamk! 8548

Tri ure mojstra že igrata na Semmerlingu šah brez rezultata; kar beli »Buddha«-čaj izpije ter z matom črnega pobije!

Ljubljana

★ **Ogenj na Viču.** Sinoči ob pol desetih so nenadoma opazili ogenj v enem stranskih skladišč milarne in svečarne na Viču. K sreči je ogenj zajel samo ta objekt, ker je lastna brigalna takoj stopila v akcijo. Ljubljanska in viška požarna bramba sta bili hitro na licu mesta, le škoda da gasilci skoraj 20 minut niso uogljili najti hidranta. Tekom ene ure so gasilci ogenj dodobra zadušili.

★ **K seji Krščanskega ženskega društva** so vabljene članice Elizabetnih konferenc. Seja je danes popoldne ob petih v Jugoslovanski tiskarni.

★ **Zastoj na carinsko-poštnem uradu** v Ljubljani. Gremij trgovcev v Ljubljani obvešča vse zainteresirane, da je Zbornica za trgovino, obrt in industrijo z ozirom na dejstvo, da je zastoj na carinsko-poštnem uradu v Ljubljani dosegel že nad 4000 paketov, intervenirala pri poštnem ravateljstvu v Ljubljani kakor tudi pri generalnem ravateljstvu carin v Belgradu, da se pomnoži število pošt-nih kakor tudi carinskih uradnikov. Naprosilo se je tudi tukajšnjega inspektorja carinarnice g. Rupelna, da ukrene potrebno, da se ustvari vsaj nekakša začasna remediura, dokler ne pride pomožno osebje od drugih carinarnic. G. inspektor je začasno, da se odpo-more zastoj glede carinjenja pošt-nih paketov izdal naslednja navodila: Namesto da bi carinili na 4 oknih 4 revizorji s 4 cariniki (pri vsakem carinjenju 1 revizor in 1 carinik) se za poizkus vpelje pojačenje tako, da bo imel vsak revizor po 2 carinika. Na ta način bi dobili vseh šest carinikov, ki carini pismonošne pošte, 6 carinikov, to je ena partija več kakor poprej. Na pošti je sedaj 10 uradnikov. Seveda je to samo za poizkus, kajti če ne bodo revizorji shajali, nastane zopet zastoj. Gremij opozarja članstvo, da je vzrok zastankov pošt-nih paketov tudi to, da nekateri vračajo pakete z motivacijo, da je blago previsoko zacarinjeno. Res je, da se v nekaterih slučajih ugotovi, da ima stranka prav, vendar naprošamo članstvo, da v interesu hitrejšega poslovanja vrača pakete le v slučaju, da se res pokaže občutna razlika pri tehtanju med brt in ntt. Ker je odpotoval tajnik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo g. Ivan Mohorič v Belgrad, mu je pri tej priliki Gremij izročil obširno spomenico, katero bo izročil g. pomočniku generalnega ravnatelja carin dr. Šmidu in istočasno interveniral za zboljšanje razmer na carinskem poštnem uradu v Ljub-

ljani. Gremij bo zadevo obdržal v evidenci, da se to vprašanje, ki postaja za trgovstvo v Ljubljani vedno bolj in bolj pereče, reši tako, kakor zahtevajo interesi rednega in točnega prometa.

★ **Aretacija dveh nevarnih cigank.** Policija je včeraj aretirala dve nevarni ciganki, ki imata gotovo že veliko grehov na vesti. Prijeli so ju v ciganskem vozu v Šiški in pravit, da sta ena 19 letna Amalija Grüne, druga pa le malo starejša Julijana Gärtner. Ti dve sta prišli v trgovino Eberle, kjer sta si ogledovali razno zlatnino. Naenkrat je spustila mlada ciganka v žep zlat prstan. Tatvino pa je prodajalka opazila, ker je sumljivi ciganki opazovala jako pozorno in je predzno ciganko takoj pograbila. Ko je prodajalka poklicala stražnika, sta ji ciganki pobegnili. Toda policija ju je končno le izsledila in sicer ko sta poskušali v Šiški krasti kokoši. Pred par dnevi pa sta ukradli na podoben način v trgovini Marije Mahkota v Šiški žensko pleteno jopico, katero je imela mlajša ciganka pri aretaciji oblečeno. Na sumu sta, da sta ukradli pred kratkim družini Jesih v Šiški devet kur, kar pa seveda tajita.

★ **Državna posredovalnica za delo.** V času od 7. do 13. marca je bilo v posredovalnici za delo razpisanih 75 prostih mest. 184 oseb je iskalo dela, v 54 slučajih je posredovalnica posredovala z uspehom in 24 oseb je odpotovalo. — V času od 14. do 20. marca je bilo v posredovalnici razpisanih 92 prostih mest. 167 oseb je iskalo dela, v 62 slučajih je posredovalnica posredovala z uspehom in 26 oseb je odpotovalo. — Od 1. januarja do 20. marca 1926 je bilo skupaj razpisanih 983 prostih mest, 1588 oseb je iskalo dela, v 649 slučajih je posredovalnica posredovala z uspehom, 264 oseb je odpotovalo.

★ **K vlogu pri Meneingerju** na Sv. Petra cesti nam poročajo, da so našli na ležišču pri vlomilcih v Turkovi baraki, prazno steklenico, v kateri je bilo vloženo planinsko grozdčje, tako zvani »Preisel«. Ta steklenica pa ni bila ukradena pri Meneingerju, marveč nekje druge, kar kaže, da so izvršili aretirani vlomilci še tudi druge tatvine. Komur je bila ta steklenica ukradena, naj se prijavi na policijo, da se bo uvedla nova preiskava. — Aretirani osumljeni so tudi na sumu, da so vlomili v noči od 6. na 7. marec v stojnico branjeve Neže Adamičeve na Kette-Murnovi cesti, kjer je bilo ukradeno za približno 500 dinarjev raznih keksov, slaščic in oranž in pa, da so vlomili v sredi preteklega meseca v prekajevalnico za meso Franceta Martinca, kateremu so ukradli 60 do 70 kranskih klobas in 4 kg sirovega suhega mesa in skupni vrednosti okrog 1000 Din. Ti lopovi so se torej prav dobro gostili.

★ **Nov prapor prostovoljnega gasilnega društva** v Sodražici. V cvetličarni Korsika na

Samo še danes in jutri

morete plačati naročnino na »Slovenca« dnevno izdajo za prvo četrtletje 1926, ako hočete dobiti pravico do zrebanja denarne nagrade. Na naročnine, ki bodo plačane po 31. marcu, se ne bomo ozirali. Nagrade so bile razpisane za točno plačujoče naročnike. Točen je pa le tisti naročnik, ki plačuje naročnino najmanj en mesec naprej ali pa vsaj tekom dotičnega meseca. — Položnice pošiljamo naročnikom, ki mesečno plačujejo naročnino, večinoma vsak mesec. Če bi je kljub temu kdo ne imel, lahko pošlje naročnino po uradni položnici, ki se dobi na vsaki pošti za 25 par. Treba je le povedati natančno svoj naslov in pa št. 10.650, ki jo ima »Slovenca« uprava pri ljublj. poštni hranilnici. — Za zrebanje določeno številko prejme vsak upravičenec v času od 10. do 15. aprila in sicer ljubljanski in mariborski lokalni naročniki v naših upravah v Ljubljani in Mariboru, poštni naročniki pa vsak v svojem časopisu.

Aleksandrovi cesti je razstavljen krasen nov prapor prostovoljnega gasilnega društva v Sodražici. Prapor je na eni strani rdeč, na drugi moder in ima na eni strani z zlato vezan napis: 1898—1926. Prostovoljno gasilno društvo Sodražica. Na drugi strani pa je vezeno: Podnevi in ponoči pripravljeni smo k pomoči! Prapor je izdelala ljubljanska tiskarna Josip Neškudla na Sv. Petra cesti.

★ **Najtežja vola** v Sloveniji, ki sta tehtala v februarju 2012 kg, sta danes od 3. ure dalje na ogled na Rimski cesti 21 pri mesarskem mojstru g. A. Marčanu. Glej tudi oglas!

★ **Predavanje o prehrani otrok.** V kinu »Matica« je predaval zdravnik dr. Matija Ambrožič o prehrani deteta. Občinstvo je napolnilo dvorano do zadnjega prostorka in je z zanimanjem sledilo zanimivemu predavanju, katero so pojasnjevale številne slike, posebno o pravilni negi dojenčka. Predavanje je bilo posebno za naše matere res zanimivo in poučno.

★ **Razne tatvine.** Iz hleva Vinka Podobnika v Trnovski ulici je bilo ukradeno nekaj moškega perila in dvoje hlač v vrednosti do 800 Din. — Na Sv. Petra cesti je bilo vlomljeno v mlekarno Franceta Kristofa. Tat je ukradel za okroglo 500 Din čokolade, sirovega masla in salam. — S hodnika II. državne realne gimnazije na Poljanah je bila ukradena učencu Evgenu Tufecu siva zimska suknja z rdečimi progami. — Na Kongresnem trgu je bil ukraden Janezu Teglu iz Višnje gore črn dežnik, vreden 140 Din.

★ **Najnoveše bluze.** Kristofič-Bučar.

»Zlata knjiga slovenskih družin« je bila zaključena na cvetno nedeljo in je dosegla nad vse pričakovane lepote število družin, ki so se slovesno posvetile presv. Srcu Jezusovemu. Vpisanih je 11.365 družin iz vseh krajev in škofij, kjer prebivajo Slovenci (ljubljanska, lavantinska, goriška, tržaška, reška, krška, celo iz Amerike se jih je prijavilo lepo število). Knjiga se sedaj veže v knjigovoznici K. T. D. in bo zadnje dni velikega tedna razstavljena vsem na ogled v izloženem oknu Jugoslovanske knjigarne, na kar jo vzamejo s seboj romarji, ki odpotujejo na velikonočni torek v Lurd, da jo položijo v Paray le Monialu na oltar presv. Srca. Podrobnejši popis te knjige, ki bo tudi iz umetniškega stališča delala čast našemu narodu v zbirki »Zlatih knjig« drugih narodov, statistiko posvečenih družin iz posameznih župnij prinesemo v velikonočni številki. — Pri glasitve se množijo dalje in se zato odslej sprejemajo prijave za drugo slovensko Zlato knjigo. Podrobna pojasnila in tiskovine se dobe pri upravi Glasnika (Zrinjskega cesta 9). — Tajništvo posvečanja družin.

»ADRIJA«
Filip Šibenik, Ljubljana

Pod Rožnikom. Telefon 522
»ADRIA« prašek za pecivo, vanilin sladkor
Colombo Ceylon čaj, kakao Van Kaster
Zaloga za mesto: Aleksander Wisiak
Selenburgova ulica št. 4

Ni finega nastopa

in uspehov, ako ne polagaš važnosti na fino oblačilo. Ugoden utis napraviš povsod, ako si v obleki, ki jo je izgotovila tiskarna 2037

Drago Schwab, Ljubljana

Velika noč

je tu, in da bodo potice dobre, pečite jih v posodi, kupljeni pri tvrdki

STANKO FLORJANČIČ
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 35

Matteottejevi morilci na svobodi.

V sredo zvečer je bil zaključen proces proti morilecem socialističnega poslanca in tajnika socialistične stranke Jakoba Matteottija. Razsodba je današnjim političnim razmeram v Italiji primerna: Izvršilec umora so danes na prostem; Dumini, Volpi in Poveromo so sicer obsojeni na 5 let, 11 mesecev in 20 dni ječe, a se jim na podlagi amnestije za politična nasilstva odbijejo 4 leta, ostali čas pa so že skoro prebili v preiskovalnem zaporu. Obsojeni so bili radi rop in nenameranega umora. Viola in Malacra sta bila oproščena z motivacijo, da ni dokazano, da bi sodelovala pri umoru.

Tako je fašizem vsaj na zunaj likvidiral afero, ki bi mu bila kmalu zadala smrtni udarec. Kljub tej likvidaciji ostane madež, s katerim so se fašisti dne 10. junija 1924 umazali, neizbrisni. V ropu, umoru in procesu se zrcali vsa ideologija fašistovske »revolucije«.

Organizacija in izvršitev ropa.

Matteotti je bil eden izmed najnevarnejših nasprotnikov fašizma. Njegovi govori v parlamentu so rezali v živo, fašisti da ne bi, Mussoliniju samemu je prišel ta neustrašeni zagovornik svobode presedati. To se je dobro videlo iz Mussolinijevih medklicev med Matteottijevimi govori v zbornici. Fašistovska nasilja so dosegla med volitvami v aprilu 1924

svoj višek. V nevarnosti je bilo tudi Matteottijevo življenje; policija je stavila Matteottiju na razpolago detektiva, ki je povsod sledil Matteottiju.

V maju 1924 so se zbirali v Rimu v gostilni »Brecche« Dumini, ki je prišel malo prej iz Pariza, Putato, Viola in Poveromo in več mladih elegantnih fašistov. Imeli so se izvršno, račune je plačeval Dumini. Ta je redno zahajal v ministrsko predsedništvo in je bil intimen prijatelj Cesare Rossija, načelnika tiskovnega urada v ministrskem predsedništvu. Cesare Rossi je bil takrat desna roka ministrskega predsednika Mussolinija. Dumini je prve dni junija brzojavil fašistu Volpiju v Milano, naj pride nujno v Rim in naj pripelje s seboj kakakega izvršnega šoferja. Matteotti je imel med tem časom (dne 30. maja) svoj zadnji in usodopolni govor v zbornici. Nastopil je s tako silo proti fašistovskim nasilstvom med volitvami, in dokazal nezakonitost volitev, da so najbrž tisti dan fašisti sklenili, da ga zatrejo.

Dne 10. junija zjutraj sta prispela iz Milana na Duminijev brzojavni poziv Volpi in Panzeri z izvršnim šoferjem... Bil je to bivši častnik Malacra.

Bilo je ob 4 popoldne. Ob obrežju počasne Tibere sta se igrala dva dečka. Zatajen klic »Na pomoč!« ju zdrami iz igre, kakor bi se v bližini drugi paglavci šalili. Nekdo drugi je celo mislil, da gre za kinematografski prizor. Na cesti Lungo Tevere Arnaldo da Brescia je stal avtomobil, štirje elegantno oblečeni mladenci so zgrabili nekega prihajajočega člo-

veka, ki se je branil z vsemi svojimi močmi, dokler ga ni eden izmed finih kavalirjev z vso silo sunil v trebuh. Potem je bila borba lahka; neznanca so spravili na avtomobil, ki je odpeljal z neznanšo brzino na rimske poljane. Še malo trenutkov in Matteottijeva žena, ki je v svojem domu nedaleč od Tibere čakala, da objame svojega draga, je postala vdova.

Naglemu prizoru je prisostvoval z okna bližnje hiše tudi neki bančni uradnik, vratar te hiše si je pa utegnil zapisati številko avtomobila. Kakšen je bil višek tragedije, si ni težko misliti. Razbita šipa na avtomobilu, s krvjo poskropljene stene pričajo, da se je Matteotti boril do zadnjega. Umril je pod bodalom Duminija. Zverinski zločinci so pokopali žrtev ideje in poklica v gozdu Quartarella, kjer je pes nekega orožnika meseca avgusta zvaljal Matteottijeve zemske ostanke. Matteotti je bil pokopan nag, da bi ne bilo mogoče ugotoviti, kako je bil umorjen in komaj par prstov zemlje je pokrivalo njegovo truplo. Jopič so zločinci vrgli v čestni jarek, kjer ga je pozneje našel čestni čuvaj. Ob 10 zvečer se avtomobil z zločinci vred ustavi pred uredništvom fašistovskega dnevnika »Corriere Italiano«, ki ga je vodil Filippelli. Dumini je tako vrnil avtomobil Filippelliju, ki mu ga je pripravil. A bojazljivi Filippelli se je ustrašil in ukazal odpeljati avtomobil, ki je bil še ves krvav, v garažo enega izmed svojih urednikov. Dumini je poročal o izidu svojega junaškega čina še Rossiju, načelniku tiskovnega urada v ministrskem predsedstvu.

Vest o ropu enega izmed najuglednejših poslancev je razburkala vso Italijo. Pričela so se majati tla pod fašizmom. Fašisti sami niso mislili, da bo njihov čin izzval tak gnus in stud med Italijani, ki so bili takrat že vajeni podobnih nasilstev. Mussolini se je zbal, obso-dil je sam zločin in dal aretirati izvršilce ropa. Javno mnenje se ni še zadovoljilo in je zahtevalo tudi one, ki so rop naredili. Opozicijski tisk je takrat sam stopil na mesto policije in iztaknil vse krivice. Mussolini se je precej obotavljal, a končno se je odločil za aretacijo svojega intimnega prijatelja Rossija, nadalje sta bila aretirana Filippelli in Putato. Toda opozicija je šla še dalje in zahtevala odstop vlade, ki je bila odgovorna za zločin. Fašizem je bil že na robu propada, ko je Mussolini v svojem januarskem govoru napovedal diktaturo. Tedaj je izjavil, da prevzame polno odgovornost za Matteottijev rop. Opozicijski tisk je moral obmolkniti in diktatura se od januarja 1925 vedno bolj stopnjuje.

Zaključni proces.

Preiskava o Matteottijevem ropu se je vlekla in vlekla. Senator De Bono, načelnik rimske policije, je bil obtožen, da ni hotel aretirati zločincev in da je ravno tisti dan, ko je bil umorjen Matteotti, dal odstraniti detektiva, ki je čuval Matteottija. Senat je seveda oprostil senatorja. Julija 1925 je bila izdana amnestija za politične zločince: Rossi, Putato in Filippelli so postali prosti. Cesare Rossi, ki je spisal v ječi več spomenic proti Mussoliniju,

Fine površnike

za gospode, priporoča tvrdka
A. KUNC, LJUBLJANA
po zelo zmernih cenah.

Vrhnika

Materinski dan so proslavile katoliške organizacije na Vrhniki dne 25. marca t. l. ob pol 4 popoldne v Rokodelskem domu z izbranim sporedom. Pozdravni govor je govorila načelnica Orlic, nato je zapel ad hoc sestavljeni pevski zbor Nedvedovo »Naša zvezda«. Petju je sledila deklamacija »Materina pot«. Slavnostni govor gospoda kaplana Bertonec pa je ganil navzoče do solz. Gospod govornik je v toplih besedah najprej orisal pomen Materinskega dne, ki se je istočasno slavil po vsej Sloveniji. Omenjal je, da se spominjamo vsega, kar nam je pri sreči, da slavimo naše zaslužne matere, a na one, ki so naš narod rodile, vzgojile in navdahnile z ljubeznijo do svojega jezika, do vere in rodne zemlje, na naše slovenske matere pa pozabljamo. Ni dostojno, ni vredno kulturnega človeka — sina, ki bi pozabil na svojo drago mater. In zato bomo tudi mi odslej slavili materinski dan povsod, kjer bivajo Slovenci, da se tako vsaj enkrat na leto spominjamo onih, ki kot svečenice in mučenice doprinašajo že celo tisočletje tako voljno tudi največje žrtve. Ohranile so nam mili jezik naših pradedov, ohranile nas zveste krščanski veri. In na take mučenice, ki so svoje sinove liki Spartanke ali kot makabejska mati darovale drugega za drugim na oltar domovine, naj bi mi pozabili? Koliko solza, koliko gorja so pretrpele, ko so dajale svojo srčno kri, kadarkoli je bila domovina v nevarnosti. In zato veljaj na današnji dan, ko se prvič zedinjeni spominjamo materinskega dneva, prvi pozdrav naši rodni mili materi, drugi pozdrav vsem slovenski materam v ožji in tretji prav vsem materam po širni zemlji, kjerkoli biva slovenski rod in se sliši govorica, ki so je nas naučile ustne naše nad vse drage nam matere. Ko je govornik še opisal, kako mati v duhu in z molitvijo v sreči sledi svojemu otroku tudi v daljnjo tujino in kako ravno materina ljubezen in molitev izgubljenega sina v največ slučajih pripelje na pravo pot kot angel varuh, je s prisrčnim pozdravom vsem našim materam zaključil svoj divni govor. Kako je vse občinstvo, ki ga je bila nabito polna dvorana, ganilo in ob enem navdušilo za idejo tega spominskega dne, je pričalo dolgotrajno ploskanje. Govoru je sledila pevska točka »Rdeči sarafan«. Nato je sledil dramatski prizor »Pred sodbo« in deklamacija »K materi«. Cerkveni pevski zbor je končno zapel še Mavovo »Mati, kako si nam draga«, s harmonijem čustveno prednašano, nakar je sledila deklamacija »Vrnitev« in alegorija. Tako smo na Vrhniki dostojno proslavili prvi materinski dan.

Orel Verd je vprizoril na našem odru igro »Reveček Andrejček« s prav dobrim uspehom.

Odsek Orel Vrhnika je v nedeljo 28. t. m. ponovil Bevkovo dramo »Kajne«, ki je zopet napolnila dvorano. Pohvaliti je zlasti režijo.

Nezgoda. V soboto, 20. t. m. se je peljal posestnik Mesec iz Zaplane s konjem in vozom proti domu. Na strmem bregu se zvrne

Slavno občinstvo se opozarja na notice v današnjem listu pod zaglavjem: **Najtežja vola v Sloveniji**. — Za Velikonočne praznike se bo prodajalo

meso teh volov

filijalki v Prešernovi ulici in na Rimski cesti št. 2. K obilnemu nakupu vabi

A. Marčan.

2106

je zbežal v Francijo, kjer toži v francoskem tisku Mussolinija, da je sokriv na umoru Matteottija.

V ječi so ostali vsi ostali zločinci, ki so bili obdolženi, da so rop in umor izvršili. Prišli so pred porotno sodišče v Chietiju. Umevno je, da so morilec branili s trditvijo, da so ugrabili Matteottija, ker je bilo to v interesu domovine. Trdili so, da niso imeli namena umoriti Matteottija, ampak samo ugrabiti... Dumini je nesramno zatrjeval, da je lepo sedel pri krmilu, ko je slišal v notranjosti avtomobila ječanje. Videl je, kako Matteotti bruhla kri vsled razburjenosti in strahu... Nato je Matteotti umrl... naravne smrti. Rop ni bil premišljen. Dumini, ki se je nahajal slučajno ob Tiberi s svojimi tovariši, se je v trenutku, ko je ugledal Matteottija, sponil na svojega prijatelja Buonerrizija, ki so ga socialisti umorili v Parizu po naročilu socialistične stranke, katere politični tajnik je bil Matteotti; tedaj je sklenil kaznovati Matteottija. Značilno je, da je predsednik sodišča večkrat pomagal Duminiju iz zadrege. Nič čudnega, saj je Duminija branil sam Farinacci, tajnik fašistovske stranke, ki ukaže vsaj toliko kakor Mussolini.

Največjo pozornost je vzbujal pri procesu obtožene Poveromo, doma iz južnih krajev, mož majhne postave. S svojim gestikuliranjem in skakanjem v kletki je spravljal v smeh vse navzoče. Malacria se je vedel ponosno, kakor se spodobijo bivšemu častniku. Dumini je sledil procesu dokaj nervozno, a vendar samozavestno. Vsi obtoženci so imeli velike fašistovske znake.

Branitelji so šli za tem, da vzbudijo med

voz v jarek in čudež je, da se voznik ni ubil. Sicer se je precej poškodoval na nogi in razbil se mu je sod z vsebino 100 l vina, njega samega pa so prenesli na dom skoro nezvestnega.

Maribor

□ **Protituberkulozna liga** v Mariboru je uvedla veliko akcijo, da se končno uredi vprašanje dosedanje pomanjkljive oskrbe jetičnih bolnikov v mariborski oblasti. Izvedel se bo načrt nadzidka na medicinskem oddelku tukajšnje bolnišnice, ki bo obsegal sedem velikih sob, dve razredni sobi, balkon, prostora za solnčenje s pritliklinami vred za oskrbo 30 do 35 jetičnih. Uspeh akcije je bil za to materialistično dobo naravnost presemetljiv. Vendar je še premalo denarja in materiala za izvedbo tega velikopoteznega načrta. Zato se obrača odbor lige na vse mero-dajne faktorje, na državo, občine, posojilnice, duhovščino in šolska vodstva, da vsestransko podpirajo to velevažno akcijo.

□ **Socialno skrbstvo.** Po Mariboru se plazi človeško bitje po rokah in nogah. Bili smo priča prizoru, ko se je ta socialna žrtev plazila proti glavnemu kolodvoru ob prihodu vlaka iz Avstrije. Tujci so pomilovalno gledali nanj in izrekli sodbo o našem socialnem skrbstvu. Ali res ni mogoče, da država in občina spravi eno pohabljenost bitje pod streho?

□ **Čas je zlato.** Te dni je bil učitelj z dežele po opravi pri prosvetnem referatu mariborskega velikega županstva. Napisov seveda ni, kar smo itak že ožigosali. Če prideš v prosvetni oddelk, moraš na hodnik, odtrgaš listek z napisom: »Čas je zlato.« Nato napišeš natančno priimek in ime stranke, poklic, zadelo, ime referenta, s katerim želiš govoriti, se podpišeš in narediš piko. Nato gre uslužbenec javit, nakar se ti sporoči, ali si sprejet ali ne. Postopanje seveda traja primeren čas in zato je čisto upravičeno načelo: Čas je zlato!

□ **Spored cerkvenih opravil v stolnici za veliki teden.** Sreda: ob 15. uri žalne jutranjice; četrtek: ob pol 9 sveta maša z obhajilom duhovnikov, blagoslovitvijo sv. olj in umivanjem nog; petek: ob 8 razkritje sv. križa in pričetek pobožnosti pri božjem grobu; sobota: ob pol 8 blagoslovitev ognja, velikonočne sveče in krstne vode, nato sveta maša.

□ **»Taboru« v odgovor.** Če Vi ne veste, vemo mi, da gre glas, da Vas prevzame v služaju potrebe mestna hranilnica. Pika.

Celje

Justifikacija morilca Hotka.

Celje, 29. marca.

Komaj tridesetletni družinski oče je danes plačal s svojim življenjem zločinske pregrehe, ki jih je izvršil za časa svojega kratkega življenja. Dne 4. junija 1925 so porotniki v Celju na stavljeni vprašanja potrdili, da je J. Hotko dne 27. februarja 1925 dvakrat zaporedoma streljal na Josipa Kraljiča in pri tem imel namen istega usmrtiti in oropati. Ta zavraten napad se je obsojencu tudi posrečil, na kar je Josipa Kraljiča potegnil na tračnice, da ga je kmalu nato došli vlak razmesaril, prej pa ga je oropal in mu odvzel baje preko 50.000 Din. Dokazati se mu je mogel rop le glede zneska 11.130 Din. To dejanje se je zgodilo na poti med Dobovo pri Brezicah in Seli, kamor je isti večer hotel iti umorjeni domov k svoji ženi. Po izvršenem umoru je prišel nato Hotko domov, dobro povečerjal in nato povedal svoji ženi, da je umoril in oropal Josipa Kraljiča. Preštela sta skupaj še denar in drugi dan je odpotoval Hotko v Zagreb, kjer je poravnal z uropanim denarjem nekatere svoje dolgeve. V preiskavi kakor tudi pri razpravi je Hotko svoje dejanje popolnoma priznal in navedel

porotniki dvome o okoliščinah umora in da naslikajo Matteottija kot največjega zločince in škodljivca velike Italije. Farinacci je spravljal s svojimi zviti vprašanji in teroriziranjem ona dva dečka, ki sta prisostvovala ropu, v tako zadrego, da sta se popolnoma zgubila med pričevanjem. Branitelji so skušali nadalje ovreči sodno preiskavo, ki je bila porazna za obtožence. Kot zadnji je nastopil Farinacci, ki ni imel nič drugega kakor navaden politični govor, v katerem je poveljeval fašistovski »revoluciji« in zasluge junakov v kletki. Sicer ni imel težkega dela, ko je že državni pravdnik sam opisal obtožence kot zaslužne moše in izvršne vojaše, ki so bili velikokrat odlikovani. Razsodba ni torej mogla biti drugačna in se je glasila v znamenju časa. Matteottijeva žena ni nastopila pri procesu kot tožiteljica, ker je pač vedela, da bi bilo to pri današnjih razmerah v Italiji nesmiselno.

Mussolinijeva okrožnica pred pričetkom procesa.

Ministrski predsednik Mussolini je poslal vsem prefektom naslednjo okrožnico: Rim, 15. Ker se prične v najkrajšem času Matteottijev proces, želimo, da se dajo fašistovskemu in filofašistovskemu tisku naslednja navodila: Omejiti se na poročanje bistvenega. Izogibati se fotografij, naslovov in podnaslovov, ki bi zopet dramatizirali dogodek, s katerim je že obračunal italijanski narod. Vdržati se do zaključka komentarjev. V vsakem nepredvidenem slučaju pridejo posebna navodila. Mussolini.

kot motiv svojega dejanja lakomnost po tujem denarju. Kesa ni kazal prav nikakega. Po razglasitvi smrtne obsodbe z dne 4. junija 1925 je morilec še vedno mislil, da bo oproščen in da bo morda deležen še kakšne amnestije. Pred pravico je bil trdnega prepričanja, da bo dobil večjemu par let ječe in je celo upal, da bo oproščen. V tem mnenju je še pred razpravo pisal svoji ženi pismo, da naj pride na dan razprave gotovo v Celje in naj pripelje s seboj tudi edinega otroka, ki ga ima, da bo »veselje tem večje«. Pristavil je še nato v pismu, da odrinejo nato vsi direktno k morju in pripomnil, da denarno vprašanje ne igra prav nikake vloge. Nekako 14 dni po obsodbi se je vedel popolnoma normalno, dokler ni dobil iz Zagreba nekega obiska, po katerem je pričel simulirati blaznost, s čemer si je podaljšal življenje do danes. Zdravniki v Celju kakor tudi psihiatri v Ljubljani so pa razkrinkali njegovo simulacijo in ugotovili, da je čisto normalnega duševnega stanja. Vkljub temu je še vedno igral vlogo blazneža in ni od junija meseca dalje spregovoril z nikomer niti ene besedice. Včeraj popoldne mu je sodni dvor, sestoeč iz višjega dež. sod. svetnika dr. Bračiča, višjega dež. sod. svetnika dr. Stepančiča in sodnika Nendla ter zapisničarja Karlovška v jetišnici naznanil, da je bila njegova prošnja za pomilostitev zavrnjena in da se bo smrtna kazen izvršila danes jutraj ob pol sedmi uri. Obsojenec ni spregovoril pri tem nikake besede. Po razglasitvi se je pač pričel tresti, postal je bled, a spregovoril ni ničesar tudi tedaj, ko ga je predsednik vprašal, ali ima kaj pripomniti. Popoldne je sprejel dvakrat svojega zagovornika, ki mu je prigovarjal, da bi sklenil svoje račune, a ni dal na to najmanjšega znaka kakega odgovora. Tudi spovednika ni upošteval in z njim niti besedice spregovoril. Pač pa je z veliko slastjo jedel gnjat in mrzlo pečenko ter močnatne jedi, kakor tudi fizolovo salato, kar so mu prinesli v celico brez vsake njegove zahteve. Pil je tudi nekaj vina in pokalice. — V taki zakrknjenosti in molčečnosti je ostal obsojenec celo noč. Tudi danes jutraj ni izdalo nikako prigovarjanje ne od strani zagovornika, pa tudi ne od duhovnika, da bi se spovedal in sklenil življenje za mirno vestjo. Ob pol 7 jutraj se je zbral sodni zbor, obstoječ iz preje imenovanih gg. sodnikov in državnega pravdnika dr. Rusa ter zdravnika dr. Černeja. Obsojenec je prišel pod vislice tresoč se po vsem telesu. Akt obešenja je trajal 8 minut. Na dvorišču, kjer se je kazen vršila, se je zbralo nekaj nad 200 ljudi, izmed katerih so tri osebe padle v nezavest in so jih odnesli z dvorišča.

* * *

□ **Materinski dan.** Katoliško prosv. društvo v Celju je priredilo v petek, dne 25. t. m. na Marijin praznik materinski dan s prav lepim sporedom. Dvorana v Narodnem Domu je bila polna občinstva. Posebno veliko je bilo udeležencev iz bližnje okolice. G. prof. Kardinar je krasno obrazložil dostojanstvo naših mater, njihovo veliko zaslug, da je naš narod ostal še tako veren in da ima toliko slavnih mož. Za vzgled je navedel Slomškovo mater. Najbrže bi ne bili imeli škofa Slomška, da ni ravno na materino posredovanje slednjič oče le dovolil, da je smel mladi nadobudni sinček v celjske mestne šole. Proslavljal je nadalje brezmejno ljubezen mater, njihovo potrpežljivost in srčnost, kakega pomena so dobre matere za cele narode. Kdo se ne spominja pojmljivih besed papeža Pija IX.: »Dajte mi dobrih mater in v nekaj letih bom preobrazil ves svet!« Vsi veliki možje proslavljajo v svojih delih in spisih svoje matere. Zgodi se, da mnogi pozabijo na Boga, a na mater ne pozabijo. Marsikak spokornik se je na smrtni postelji zopet spravljal z Bogom, ker se je spomnila nauk in molitvic, ki jih ga je učila nekdaj njegova mati. Vse na svetu se spreminja, samo materina ljubezen ostane vedno ista. Mati je prva vzgojiteljica in učiteljica otrokova, ona ga vodi k Bogu, se pogovarja z njim o Mariji, o božjih angelih. Pomniti pa mora, da otrok ni samo angelček, on nosi v sebi vse posledice izvirnega greha, slaba nagljenja, trmo, svojeglavnost. Te je treba počasi izruvati in jih nadomestiti s čednostmi. Pri tem pa je potreba velike potrpežljivosti, predvsem pa dobrega vzgleda. Dobra mati pa tudi moli za svoje otroke, kakor je molila sv. Monika za svojega sina, poznejšega svetnika sv. Avgušтина. Če bi se komu zdelo govornikovo izvajanje preveč cerkveno, ugotavlja dejstvo, da je ravno krščanstvo ženo tako povzdignilo in jo dvignilo iz okov suženjstva. Globoko zasnovanemu govoru so sledili vsi poslušalci z velikim zanimanjem in vso pozornostjo. Nato sta sledili dve deklamaciji. Prva je bila ljubko in ganljivo voščilo vsem materam, druga pa »Rosa mystica« (mistična roža) — alegorična slika —, pri kateri so posebno otroci z vsem spoštovanjem zrlili na živ kip Marijin, ki je tako mlo nagovorila deklamatorko. Pevski zbor prosvetnega društva je zapel pod spretnim vodstvom pevovodje gosp. Alojzija Mihelčiča troje pesmi in sicer: »Tini-ca«, »Ave Marija« (odlomke iz »Gorenjskega slavčka«) in »Gor čez izaro«, koroško narodno pesem, šesteroglasno, med katero so izvajale celjske Orlice simbolične proste vaje, sestavljene nalašč za besedilo te pesmi. Prav primerna je bila kot zadnja točka trodejanka »Bogomila« (Krištofa Schmid), kjer so imeli poslušalci priliko videti živ vzgled otroške ljubezni in požrtvovalnosti, ki je bila že na tem

svetu tako bogato poplačana. Vse igralke so rešile svojo vlogo popolnoma zadovoljivo. Saj smo videli, da si je obrisal marsikdo na skrivnem solzo iz oči. Vsa čast vsem, ki so pripravili našim materam, pa tudi vsem drugim ta prijeten popoldan. Dejstvo, da prosvetno društvo ni gledalo prav nič na gmotno stran, saj ni bilo nobene vstopnine, je dalo celi prireditvi značaj idealnosti. Naj bi nam priredili še večkrat kaj sličnega! Za pokritje režijskih stroškov bi v bodoče gotovo vsak utrpel tudi primerno vstopnino.

Trbovlje

Občinske volitve.

za občinski zastop so končane. SLS ni izšla iz boja z onim uspehom, kot se je splošno pričakovalo, dačunajoč pa z lokalnimi, socialnimi in gospodarskimi razmerami smemo biti zadovoljni. Veliko vlogo pri občinskih volitvah je igrala redukcija delavcev pri rudniku, katero so socialpatriotje, ki so dobili relativno večino pri volitvah, znali izkoristiti. Izkoristili so tud denarno podporo od občine, ko so dali razglasiti, da se mora priti na njihovo tajništvo po listek za podpore, sami so pa tudi razpolagali z vsotami, katerih naša stranka nima. V zadnjem času so pa prišli še na dan z letaki, kjer so bile skrinjice zamenjane in so s tem delavce zmešali, da niso vedeli, kam vreči kroglice. Zadnji dan so razglasili in plakirali pismo bivšega komunističnega tajnika Petarkoviča, kjer priporoča skupni nastop. Povabili so tudi z osebnimi vabilom volivce na tajništvo in jih je moralo to stati ogromne vsote.

Tudi gospodarska lista je zadnjo noč izdala plakate, da je volivni odbor neodvisnih socialistov (komunistov) sklenil, da oddajo ti vse glasove gospodarski listi. Takih sredstev seveda mi ne moremo uporabljati.

Da volitve niso izpadle v splošnem ugodno, je tudi iskati vzroka v nemarnosti volivnih upravičencev samih. Udeležba je bila skrajno slaba. Vreme je bilo zelo neugodno, kar je tudi nekaj vplivalo na udeležbo.

Na voličih so dobile stranke naslednje število glasov: SLS 360, km. del. blok (neodvisni) 472, Bernotova skupina 227, združena del. lista (socialpatriotje) 760, SDS 296, radikali 77, gospodarska 567.

Socialpatriotom iz srca privoščimo to Pirovo zmago. Primorani bodo pokazati, kaj znajo in kaj bodo naredili. Mi bomo zvesto zasledovali in javno ožigosali in tudi, če treba, pohvalili njihovo delo, verujemo pa trdno, da se bodo sami ubili, ker govoriti in delati je dvoje. Po delu jih bomo sodili.

Ptuj

□ **Gospodarski mestni načrt.** Sedaj, ko ima Ptuj že električno razsvetljavo, bo treba misliti na druge prepotrebne mestne gospodarske zadeve. Med njimi zavzemata prvo mesto vodovod, kanalizacija in graditev stanovanjskih hiš. Koliko se bodo dali ti gospodarski načrti, ki jih ima v programu gospodarsko socialni blok, izvesti, je odvisno tudi v Ptuj od denarja. Slišimo pa, da se namerava občina resno poprijeti del za vodovod. Zato so potrebne pa preizkušnje in merjenje vode. Ali je v bližini kaka tako velika vodna žila, ki bi zadostovala za ptujski vodovod in dajala obenem zdravo pitno vodo, ki je tudi v našem vinskem kraju ne moremo pogrešati? Nekateri pravijo, da bi zadostoval studenec na mestnem Adelsbergerjevem posestvu. Treba bo previdnosti in preizkušnje ob času suše, da se stvar dožene. Kanalizacija bi se pa lahko napravila tedaj, ko bodo mestne ulice razkopane. Pri tem delu treba paziti, da se kanali ne potegnijo preblizu vodnih dovodov. Zadeva stanovanjskih poslopij pa je istotako pereča. Če druga mesta gradijo, tudi Ptuj ne sme zaostati. Najti se mora način izvršitve.

□ **Nove orglje** je dobila minoritska cerkev. Strokovni delavci iz Ljubljane in Solnograda jih sestavljajo. Zapele bodo po Veliki noči.

□ **Povišanje ležarine.** Na predlog generalne direkcije carin in na podlagi čl. 18. predloge zakona o oblihi carinskih tarifih je finančni minister povišal ležarino s 1. aprilom na uvozno blago za 100 %, in sicer: za blago, ki leži na prostem od 5 na 10 par od 100 kg, za blago v skladiščih, lahko vnetljivo in eksplozivno od 20 na 40 par, za vse drugo blago pa od 10 na 20 par od 100 kg.

Prekmurje

Hodoš, najsevernejša jugoslovanska občina, je že dalje časa brez pošte, z njo vred pa še dve drugi sosedni občini, ki spadata v področje hodoškega poštnege urada. Mesto je bilo sicer razpisano, toda ni bilo oddano. Bila je sicer kompetentka, domačinka iz Hodoša, bivša poštarica, ki se je navadila baš za to slovensčino, ali mesta le ni dobila. Hodoš je s par izjemami popolnoma madžarski kraj. Poleg tega, da trpi ljudstvo, trpi pred vsem tudi ugled države, ki bi moral na mejah države biti največji. Naj bi poštno ravnanje zato poskrbelo, da se mesto čimprej zasede.

□ **Osebnost vest.** Pri okrajnem glavarstvu v Murski Soboti je odpuščen iz službe okr. sluga g. Janez Čaplovič, star čez 70 let. Pod Madžari je bil sluga pri bivših »notarijuših«, a naša vlada mu tega ni štela v službo, ko je bil ob prevratu l. 1919. prevzet v našo dr-

Narava in ljudje

Iz življenja Ostjakov.

Med Mongoli ločimo štiri velike skupine, prave Mongole, kamor prištevamo Kitajce, Tatars, potem Tibetance, Japonce in Koreance ter končno finsko-ugrijska plemena, kamor spadajo med drugimi tudi Ostjaki. Prebivajo v zahodni Sibiriji med reko Ob in Jenissej. Skoraj vsi se pečajo z živinorejo, poleg tega pa navadno tudi še z lovom. S svojimi čredami severnih jelenov gredo od kraja do kraja. Ko pridejo do ugodne paše ter pripravnega prostora za naselbino, se ustavijo ter postavijo šotor, ki ga imenujejo čum. V tla zapirajo najprej 20 do 30 tankih in do šest metrov dolgih drogov tako, da se stikajo pri vrhu in tvorijo stožec. Tega potem prekrijejo z brezovim lubjem, ki je bilo poprej še prekuhanu in očiščenemu. Na odvetni strani si napravijo vhod, ki ga zapirajo s kožuho, na vrhu stožca pa pustijo odprtino za dim. Tak šotor je v kratkem času postavljen in nudi družini dovolj udobnega prostora za počitek. Takoj ko postavijo šotor, gre eden izmed starejših domačih med čredo, vrže zanjko že vnaprej dobočenemu jelenu, ga potem zveže in ubije. V dveh minutah nato je že iz kože djan ter očiščen drobovja. Hitro skličejo vso družino in prijatelje, če so morda v bližini. Ter se vsedejo k obedu. Jetra namreč zrežejo na tanke dolge kose, ki jih uživajo kar surove in jih pomakajo v še gorko kri, ki se je med tem nabrala v prsnem košu; ta jim namreč pri tej priliki služi namesto sklada. Ta krvav obed je zanje največja slaščica ter se tedaj tega toliko najedo in napijejo, da skoraj obnemorejo. Med jedjo jim curlja od jedi gorka kri okoli ust in po bradi navzdol, da izgledajo tedaj tako kot bi se nalašč s krvjo hoteli maskirati. Se le one kose, ki ostanejo pri takem obedu, pobere gospodinja, jih pomeče v lonec in skuha oziroma opeče. Po jedi se udajo brezskrbnemu spancu, le gospodinja jih mora tedaj čuvati, ko jim pripravlja nov obed.

Selitve živali.

Poleg ptic, ki nas vsako zimo zapuščajo, ne poznamo nikakih drugih selivcev več, ker teh slučajno ni toliko po naših krajih. Vse drugače pa je v polarnih in tropskih krajih. V polarnih krajih traja življenje komaj tri mesece. V tem času se vse razvije, razvete in obrodijo, živali se v tem razmeroma kratkem času strahovito razmnože, kar velja zlasti za nad vse nadležne komarje in za leminge, majhne gladavce. Vsled tega hrane kmalu zmanjka in živali se polasti nekak strah pred bližajočo se lakoto in neizogibnim poginom. Začenjajo se seliti v milejše kraje. Posameznim selivcem se pridružijo drugi, in tako naraščajo krdele v neznanske množice. Kar spotoma zelenega dobe, vse pokončajo. Navadno pa so hrane deležne samo prednje vrste krdele, dočim morajo vse ostale še dalje biti brez hrane. Ker se v zadnjih vrstah začne oglašati lakota, zato potiskajo te s silno močjo na prednje vrste, tako da preidejo končno taka krdele v neznansko brzino. Med potjo ne poznajo nikakih ovir, naj se jim stavi še tako zapreka. Reke preplovejo, griče prekoračijo, zidove preplezajo in ako jih tudi volkovi in lisice grabijo, jih ne ustavi, kajti skrb za hrano je mnogo večja. In zgodi se, da gre tako krdele skozi vas in prepleza vse, kar jim pride na pot, ako so hiše, tedaj splezajo na vrh strehe in potem na drugi strani navzdol, ako so okna slučajno odprta, tedaj gredo pri enih oknih noter, preplezajo mize in stole ter gredo pri drugih zopet ven. Le malo lemingov pride končno do svojega cilja, vse drugo pogine med potjo, ali vsled kužnih bolezni ali lakote ali pa jih pokončajo sovražniki. Vendar se ta izguba naslednje leto prav nič ne pozna, ker se tako hitro množijo. Razumljivo nam bo sedaj tudi, zakaj kobilic-selivk ne ustavi na njih potu nobena zapreka in naj jih še tako pokončavamo. Tudi v tropih poznamo slične selitve. Po dežju namah ozeleni oaza in od vseh strani prihite antilope, žirafe, cebre in druge živali, da se napasejo in pogase žgočo žejo. Njih število pa večkrat ne zadošča bujna vegetacija in v nekaj tednih ali celo dneh je pokončano vse. Ako ne pade v puščavi med tem ropet kaj dežja, si morajo drugje poiskati hrane. Čut bližajoče se lakote naravnost podivja te sicer jako krotke živali. V silnem diru drvi skozi puščavo, da čimprej pridejo skozi neizmerne daljave do hrane. Nobena sila ne ustavi take divjajoče črede. Ne zadržijo jih človek, ampak ga pomandrago, ne strašijo se leva, ker si privoščijo samo eno žrtev izmed njih srede. Pri teh selitvah so razdalje, ki jih napravijo živali še precej majhne, ako jih primerjamo z onimi, ki jih napravijo kiti in tuleni. Neredko napravijo pot, dolgo za četrt celega zemeljskega obsega in to v zelo kratkem času. Ne smemo pa šteti med selivce velike netopirje, ki jim silna hitrost dovoljuje, da si zbirajo hrano v enem dnevu na različnih zelo oddaljenih krajih. Ako jim zmanjka hrane, lete še isti dan čez morje ožino ali pa čez celo morje in se nato vrnejo nazaj. Tako so dognali, da so hodili netopirji - velikani iz Prednje Indije v vzhodno Afriko na hrano čez cel Indij in se potem vračali nazaj. Pri vseh selitvah je hrana vedno glavni motiv.

Krtine in krtišča.

Krtine pozna že vsak otrok, manj je pa takih, ki so že videli krtu, prav malo pa onih, ki poznajo krtišča, to so krtova bivališča pod zemljo. Krt gradi svoje rove navadno 30 do 60 centimetrov globoko pod zemljo. Svoje pravo bivališče si naredi pod takimi mesti, ki so od zunaj težje pristopna, kakor pod drevesnimi koreninami ali pod zidovjem. To je jako trdno zgrajen. Ker iz tega rova ne izmeče Od tega vodi en sam rov, ki je 30 do 50 metrov dolg, predno se odcepi v več drugih rovo. Ta tekalni rov je mnogo večji in širji od ostalih, da se lahko tem hitreje pomika proti svojemu pravemu bivališču. Zemljo, ki jo je krt pri tem tekalnem rovu izkopal, jo stisne trdno ob vse strani, da je rov tudi obenem jako trdno zgrajen. Ker iz tega rova na izmeče nikake zemlje na površje, zato ni nad tem rovom nikakih krtin, kot so nad drugimi rovi, pač pa se nekoliko na zunaj pozna, da se je na tem mestu zemlja nekoliko sesedla. Ta glavni tekalni rov vodi torej iz krtovega bivališča v njegovo lovišče, ki je vse prepreženo z manjšimi rovi. Krt raje jako hitro, z gobčkom izvedra luknjo in na to takoj s prednjima nogama potisne prst nazaj. Ko se nabere za njim že toliko prsti, da je ne more več nazaj potisniti, tedaj si napravi iz horizontalnega rova stranski vertikalni rov na površje, kjer izmeče vso nabrano prst. Krtine se tako na površje po vodo, si napravi na pripravnem žejo, kako potekajo pod zemljo krtova lovišča. Krt se drži večinoma v svojem bivališču, točno trikrat na dan, zjutraj, opoldne in zvečer, pa se poda skozi svoj tekalni rov na lov v svoje lovišče. Šestkrat torej napravi v enem dnevu pot skozi svoj tekalni rov in lovci na krtu prav dobro vedo, da se da krtu najlažje ujeti na ta način, da se napravi luknjo v ta glavni rov in se tu nastavi past. Ker rabi kakor vsaka druga žival mnogo vode, in da mu ni treba na površje po vodo, i napravi na pripravnem mestu vertikalno zelo globok rov, ki je direktno odprt na površju brez kake krtine. V ta rov se nabere deževnica, ki popolnoma zadostuje za krtovo porabo.

Aluminiij, kovina bodočnosti. Šef-inženir B. Jirotko v Berlinu, Čeh, o katerem smo že poročali, da je sestavil napravo za gašenje in prestrezavanje isker pri lokomotivah, je iznašel tudi metodo, po kateri se aluminij lahko prevleče z raznimi kovinami. Kakor znano, se aluminij vsled izredno močnega oksidiranja ne sprime z drugimi kovinami. Jirotki pa se je posrečilo brez uporabe električnega toka, samo s tem, da pomoči aluminij v neko tekočino, ta upor premagati in prevleči aluminij bodisi s kromom ali s kobaltom, železom, manganom, kositrom, cinkom, svincom, zlatom, srebrom, niklom ali drugimi kovinami. Ves proces traja nekaj sekund ali nekaj minut, po tem, kakšna kovina se uporablja. Razen prevlek v navadnih kovinskih barvah proizvaja Jirotko tudi vse spektralne barve in neko sivomodro barvo, ki je posebno praktična in trpežna taka prevleka za avtomobilске karoserije ima po mnenju strokovnjakov bodočnost. Po novi metodi požlahtnjeni aluminij bo prav poraben za razne izdelke, za katere so rabili doslej baker, med in bronco, če le ni treba posebne trdnosti: v svetlobni industriji, za strojne dele, aparate in instrumente, kovčge in šatulje, okvire, vaze itd. Z bakrom prevlečeni predmeti iz aluminija se pri 42° C

Po svetu

VSE BOGASTVO V AMERIKO.

Angleški državni kanciler Churchill je zaključil svoje poročilo o vojnih dolgovih takole: »Združene države bodo iz Evrope prejele vsoto, ki je približno ravnatoko visoka kolikor bo morala Nemčija plačati na reparacijah. Glavni del reparacij gre v Francijo, ki nič ne plačuje in glavni del plačil Združenim državam nosi Velika Britanija iz svojih lastnih sredstev. Bliža pa se čas, ko se bo položaj popolnoma izpremenil. Ko bodo vsi dolgovi fundirani bodo Združene države posredno ali neposredno prejele 60 odstotkov vsega, kar bo Nemčija plačala na reparacijah. Iz dotičnih držav teče reparacijsko zlato neprestano preko Atlantskega oceana v veliko in bogato Ameriko. Upam, da imajo to dejstvo vsi evropski in ameriški državniki pred očmi.«

MATERINSKO VARSTVO V RUSIJI.

V Rusiji so lani uveljavili zakon, glasom katerega se smejo samostojne žene, ki imajo otroke izpod enega leta stare, odpustiti iz službe le v izjemnih slučajih in z dovoljenjem delovnega nadzornika, to je le tedaj, ako se kak urad ali podjetje ukine odnosno opusti. Zakon velja za delavce, pa tudi za vse druge ženske, ki si same služijo svoj kruh.

Nepismenost v Ameriki in amerikanizacija. Federalni prosvetni urad v Washingtonu je pred kratkim izdal knjižico pod naslovom »Vzgoja za odrasle tujerodce in turodne nepismence«. Kakor je razvidno iz naslova, se brošura peča ne le z vzgojevanjem nepismen-

cev, marveč tudi s splošnim problemom amerikanizacije in podučevanje angleščine za imozemce. Glasom ljudskega štetja od leta 1920 je bilo sedaj v Združenih državah čez 13.700.000 tujerodnih oseb, od katerih skoraj 4.370.000 še ni bilo naturaliziranih. Skupno število nepismenih tujerodcev, ki niso znali pisati v nobenem jeziku in brčkone niti čitati, je bilo okoli 1.764.000. Poleg teh pa je bilo še čez tri milijone tam rojenih nepismencev, od katerih je bilo skoraj en in četr milijona belcev in čez 1.800.000 črncev. Razvidno je torej, da tam rojena skupina nepismencev predstavlja 64 odstotkov skupnega števila vseh nepismencev v Združenih državah. V severnem delu Združenih držav je razmeroma malo domačih nepismencev. Pretežno večino nepismencev tvorijo tam tujerodci. Tako je država New York imela skoraj 390.000 tujerodnih nepismencev, Massachusetts skoraj 136.000, Illinois 132.000, New Jersey čez 111 tisoč, Ohio čez 84.000, Michigan 70.000 in Connecticut 63.000. Kar se tiče domačih nepismencev, jih je bilo največ v južnih državah, kjer so črnici tvorili pretežno večino nepismencev. Ali tudi število tam rojenih belokožnih nepismencev je razmeroma precej veliko v južnih državah. Države North Carolina, Kentucky in Tennessee vsebujejo vsaka čez 100 tisoč tam rojenih belokožnih nepismencev. Veliko število tujerodnih nepismencev se je našlo v Texasu (112.000) in v Californiji (70.000). Federalna prosvetna komisija je maja 1925 vsaki državni šolski oblasti razposlala vprašalno polo glede šolskih razmer, kar se tiče poduka angleščine in državljanstva za odrasle. Na podlagi došlih odgovorov se ceni, da sedaj 336.000 odraslih učencev dobiva elementarno vzgojo v ljudskih šolah Združenih držav. — Spričo prizadevanja ameriške vlade za amerikanizacijo doseljencev pravi izobražena mati-doseljenka: »Nekatere izmed stvari, katere so me učili v starem kraju in glede katerih hočem, da jih tudi moji otroci ohranijo, so spoštovanje za starše, za učitelje in starce. Tradicija natančnosti in poštenega prizadevanja je tudi nekaj, po čemer bi se novi svet s pridom ravnal. Tekma za uspeh more imeti za posledico podrejevanje vere, visokih moralnih standardov in umetnosti in to, da se gmotni dobiček smatra za višek uspeha.«

Panem et circenses. Pravkar so v Parizu objavili statistiko o gledališčih in kinih. Po teh podatkih znašajo dohodki pariških gledališč 83 milijonov, kinov pa okroglo 100 milij nov frankov. To že zelo spominja na stari Rim, kjer so množice zahtevale samo še kruh in cirkuške igre.

Gradimo STADION - kupujmo srečke!

Katoliški svet

ZA UKINITEV PROTİKATOLIŠKIH ZAKONOV NA ANGLEŠKEM.

Konservativni poslanec, anglikanec Dennis Herbert je zahteval v angleškem parlamentu ukinitve antikatoliških zakonov. Povdarjal je, da sam kot nekatoliški uvideva, da ni znak prave ljubezni in tolerance, če obstojajo še persekucijske odredbe, čeprav le na papirju, ker se tako le morejo bolj sigurno kmalu zopet izvajati. Predlaga, naj se črta naredba, po kateri se ne sme — pod globo 50 šterlingov pokazati na cesti duhovnik v svoji duhovski obleki in ne opravljati cerkvenih funkcij v stavbah, ki imajo zvonik ali zvonove. Prekliče naj se naredba, da do brodelne katoliške akcije ne bi bile, kakor so druge, oproščene običajnih taks, in da ne bi bila volila v prid katoliškim institucijam legalna!

Svojim izvajanjem je dodal krepkega, upajmo uspešnega povdarka z resno besedo, da zasluži katoliška Cerkev več obzira, ker je že pač dala Angliji najagilnejših rodoljubov in najboljših narodnih delavcev!

ANGLIKANSKA CERKEV IN ZEDINJENJE.

Znameniti poznavalec današnjega anglikanizma, jezuit Woodlock, je govoril 25. februarja t. l. v Rimu v dvorani pap. biblič. instituta o anglikanizmu. Pojasnil je širšemu občinstvu zlasti, da sedaj tvorijo angleško cerkev zlasti evangeličiki, modernisti in anglo-katoliki (»Stara cerkev«).

Svoje moči moramo uporabiti za pridobitev anglo-katolikov. Ti verujejo v realno pričujočnost Kristusovo v sv. Evharistiji, časte M. božjo in svetnike, priznavajo sv. spoved, le z določbami vatikanskega koncila se povsem ne strinjajo!

Pa vendar je težko kaj doseči! Koliko se že trudi lord Halifax! Splošno mnenje je, da bo prišlo do zedinjenja, če se anglo-katoliki ločijo od ostalih anglik. sekt. Sicer se je posamič povrnilo v Cerkev samo klerikov in duhovnov od l. 1900. dalje že 250, a splošno konverzijo bo mogla roditi Cerkev le s tem, da pokaže vso simpatijo in ljubezen, tudi do tistih sinov, ki so jo zapustili!

Pristna švicarska vezenina

se dobi v izdelovalnici najrazličnejšega

perila

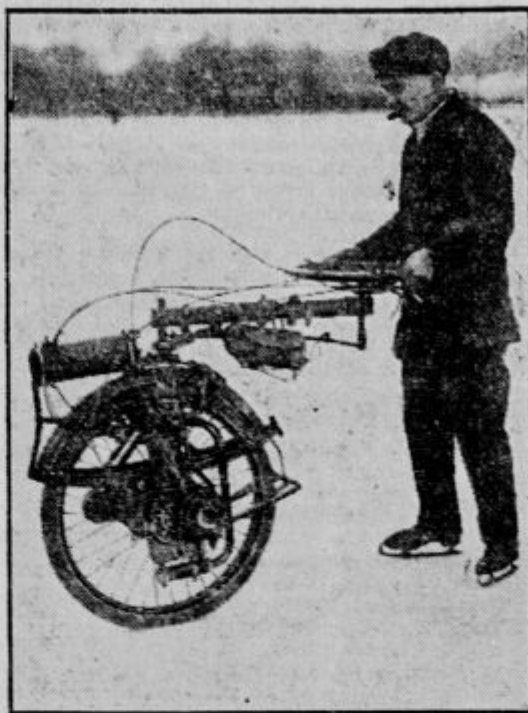
M. Alešovec, Ljubljana

Cankarjevo nabrežje 1

Naviteta v vezenini in perila.

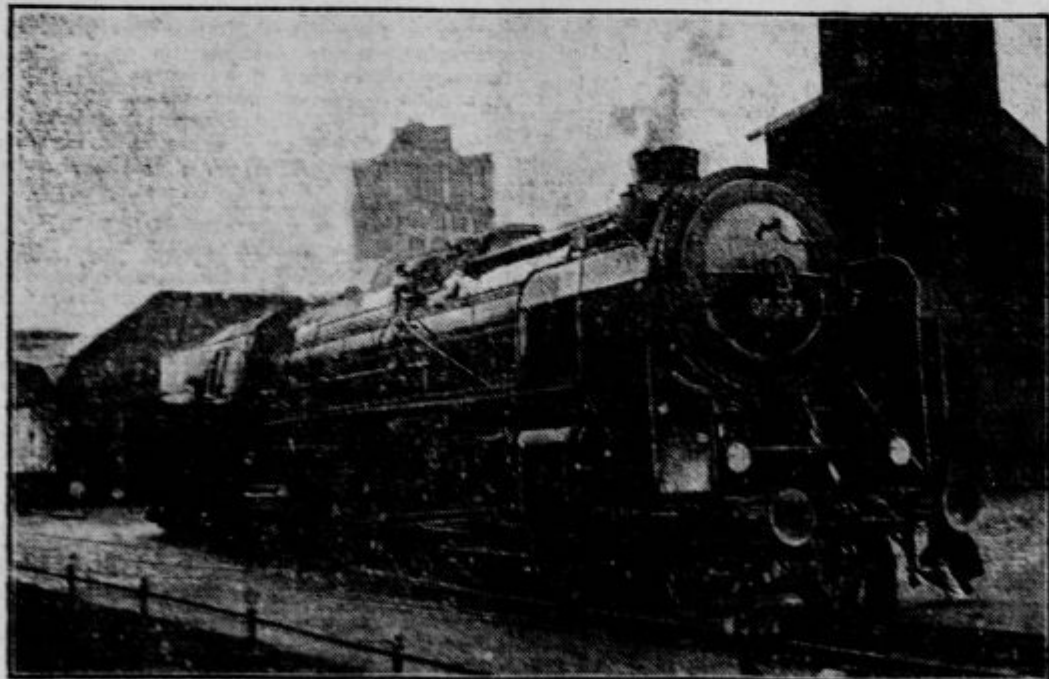

Krotilec s kačo, ki si jo je ovil okoli glave.

Novo motorsko kolo.

Vleče drsalca po ledu s hitrostjo 45 angleških milj na uro.

Najnovejši železniški stroj iz Borsigove tovarne na Nemškem.

Stroj je za brzovlak, je najtežji in najmočnejši na Nemškem, ima dva cilindra in vozi s hitrostjo 120 km na uro.

Največja loterija je loterija za Stadlon. 456 dobitkov!

Gospodarstvo

Davčna prostota za nove hiše. Veljavnost turedbe z dne 19. julija 1920 (Uradni list št. 291-01 ex 1920), ki dovoljuje za nove zgradbe daljšo davčno prostoto, je potekla koncem slovenskega leta 1925. Gospodarski krogi v Sloveniji, na čelu jim Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, so že tekom leta 1925. opozorili odločilne faktorje na nujno potrebo, da se navedena uredba podaljša za dobo nadaljnjih treh let, to je do konca 1. 1928. Ker je ta opozoritev ostala brezuspešna, je podpredsednik Centrale industrijskih korporacij g. dr. Windischer na zadnjem centralnem zboru znova opozoril na potrebo podaljšanja navedene uredbe v interesu okrepitve stavbnega gibanja in omiljenja stanovanjske bede. Kakor čujemo, je generalna direkcija neposrednih davkov vpoštevala ta predlog in ga sprejela v finančni zakon za 1. 1926-27., ki stopi v veljavo dne 1. aprila 1926.

Industrijska, obrtna in delavska politika in zakonodavstvo v kraljevini SHS. Pod tem naslovom je ravnokar izdal g. Nikola Simić, uradnik ministristva trgovine in industrije prav lepo delo, katerega namen je, da na praktični način pokaže glavne elemente in osnovne principe industrijske, obrtne in delavske politike z zgodovinskim delom o razvoju posameznih panog industrijske delavnosti. Poleg tega vsebuje knjiga industrijsko, obrtno in delavsko zakonodajo, t. j. vse važnejše specialne zakone, navedbe, statute, pravila itd., koji so osnova industrijske podjetnosti v naši državi. Knjiga je priporočljiva ne samo za delodajalce, ampak tudi za uradnike, pomožno osebje, in goske nastavljenice, delavce, sploh za vse, ki se hočejo upoznati s splošnimi principi in zgodovinskim razvojem gori navedenih panog. Knjiga stane 30 Din in je z ozirom na bogato vsebino zelo poceni. Naroča se pri avtorju g. Nikoli Simiću, uradniku ministristva trgovine in industrije v Belgradu, Nevesinjska ulica 2.

Občni zbor Ljubljanske borze za blago in vrednote. Včeraj popoldne ob 4 bi se imel vršiti občni zbor ljubljanske borze. Zaradi nezadostne udeležbe je predsednik g. Jelačin naznanil po ugotovitvi nesklepnosti, da se vrši občni zbor v četrtek 8. aprila ob 16 v borzih prostorih z istim dnevnim redom.

Vtisi z zagrebskega sejma. Obiskovalec zagrebskega sejma nam podaja sledeče vtise z zagrebskega sejma: Proti vsem pričakovanjem in radi lepega solnčnega vremena je nedelja na zagrebskem pomladnem sejmu izpadla zelo klavirno. Do 3. ure popoldne se je le tu in tam videlo kakšnega obiskovalca in šele ob 4, ko je pričela svirati godba, se je nabralo malo več ljudi, ki so se pa večinoma le solnčili ob zvokih godbe ali poslušali radio-koncerte. Za razstavo plakatov, poljedelskih strojev in vina je bilo zelo malo zanimanje, edino razstava avtomobilov, ki nam je res nudila lepo in zaokroženo sliko inozemske avtomobilske industrije in pa radio-razstava, sta imeli večjo privlačnost. Aranzma razstave je zelo ponesrečen. V veliki zidani razstavni dvorani, kjer bi bilo prostora za najmanj 100 do 200 koj, so razstavili producenti in trgovci vina in kletarskih potrebščin svoje proizvode, in sicer v kojah na straneh, medtem, ko je ostal ves ogromni prostor v sredini skoro prazen, oziroma je bil radi boljšega vtisa napolnjen z na redko postavljenimi sodčki. Ves ta razstavni prostor pa radi tega napravi vtis praznote. Tudi razstava plakatov, o kateri je bilo na tem mestu že poročano, je slabo aranzirana. Preveliko število plakatov (kakih 3000) — nameščenih v 3 traktih velikega razstavnega paviljona — od katerih je več kakor tri četrtine manj vrednih, ubije še vtis ostalih res lepo in umetniško izdelanih. Slab obisk in malo število razstavilcev (razen razstave avtomobilov) je v splošnem zelo deprimirajoče vplival na obiskovalce. Pri tej priliki je treba še omeniti, da sta v primeri z zagrebskim sejmom, organizacija in aranzma ljubljanskega velesejma res vse hvale vredna. Posebno posrečena je bila že od početka ideja, aranzirati poleg razstavnih prostorov tudi veselični prostor, ki ima gotovo velikanško privlačno silo in tako pritegne tudi obiskovalce, ki drugače sejma ne bi obiskali. Marsikak tak obiskovalec pa najde na sejmu kak za njega primeren predmet, katerega mogoče niti ne pozna in tako lahko postane kupec. Obenem pa velik obisk sejma dvigne splošno razpoloženje, nagajanje za kupovanje in končno daje sejmu ono neobhodno potrebno silko vrvenja, gneče in hrupa. Zato lahko z gotovostjo računamo, da bo vsak obiskovalec zagrebskega sejma, ki je kedaj prej videl kak ljubljanski velesej, gotovo obiskal tudi naš velesej, ki se vrši meseca junija. K temu bo pa še pripomogla, priznana dobra organizacija propagandne službe.

F. S.

Naj uvoz v januarju 1926. Generalna direkcija carin objavlja statistične podatke o našem izvozu v januarju 1926, iz katerih posnemamo: Januar 1926 357.821 ton, 566.6 milijona pap. Din; januar 1925 334.462 ton, 762.7 milijona pap. Din. Če se podamo podatke o zlati vrednosti izvoza, je razvidno nazadovanje našega izvoza, ker je bilo v januarju 1926 izvoženega blaga za 51.8 milijona zlatih Din, v januarju 1925 pa za 63.7 milijona zlatih Din. — Glavni izvozni predmeti so bili v tem mesecu: koroza 68.582 ton za 98 milijonov Din, stavbni les 82.071 ton za 63 milijonov Din, pšenica 20.894 ton za 62 milijona Din, meso 2566 ton za 40 milijonov Din, živina 10.182 ton za 32 milijonov Din, jaja 1300 ton za 27 milijonov Din, suhe slive 2085 ton za 17 milijonov Din.

Jugoslovansko-nemška trgovina. Po izkazu nemškega državnega statističnega urada je v letu 1924. znašal uvoz Nemčije iz Jugoslavije 39 milijonov zlatih mark, izvoz iz Nemčije v Jugoslavijo pa 44 milijonov zlatih mark. Za leto 1925. pa objavlja ta urad sledeče podatke: uvoz iz Jugoslavije 83 in pol milijona zlatih mark, in sicer: žito za krmo in krma 19.7 milijona zlatih mark, sadje 8 milijonov in surov baker 4 milijone zlatih mark. Izvoz iz Nemčije v Jugoslavijo pa je dosegel 60.1 milijona zlatih mark.

Znižanje diskonta v Nemčiji. Kakor poročajo iz Berlina, je nemška državna banka ne pričakovano znižala diskont od 8 na 7%, lombardno obrestno mero pa od 10 na 9%.

Borza

Dne 29. marca 1926.
Denar.

Zagreb, Berlin 13.5276—13.5676 (13.54—13.55), Italija 227.85—229.05 (228.50—228.75), London 276.10—277.30 (276.60—276.70), Newyork 56.68—56.98 (56.85 bl.), Pariz 197—199 (198 bl.), Praga 168.173—169.173 (168.70 bl.), Dunaj 8.007—8.047 (8.025—8.03), Curih 10.9336—10.9736 (10.955 bl.). Curih, Belgrad 9.14 (9.14), Budimpešta 72.78 (72.7625), Berlin 123.65 (123.6125), Italija 20.88 (20.8775), London 25.2525 (25.25125), Newyork 519.25 (519.375), Pariz 17.6375 (17.925), Praga 15.39 (15.3825), Dunaj 73.2925 (73.30), Madrid 73.20 (73.15), Sofija 3.75 (3.74), Amsterdam 208.10 (208.0875), Bruselj 20.30 (20.70), Stockholm 139.35 (139.30), Kopenhagen 136.25 (136.15), Oslo 111.20 (111.50).

Dunaj, Devize: Belgrad 12.45, Kodanj 185.40, London 34.40, Milan 28.37, Newyork 707.35, Pariz

24.05, Varšava 86.35, Valute: dolarji 706.50, francoski frank 24.27, lira 28.46, dinar 12.41, češkoslovaška krona 20.98.

Praga, Devize: Lira 135.95, Zagreb 59.525, Pariz 115.80, London 164, Newyork 33.70.

Vrednostni papirji.

Ljubljana, 7% invest. posoj. 74—76, vojna odškodnina 288—293, zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjaka 200—205, zaklj. 202, Ljubljanska kreditna 190 den., Merkantilna 100—104, Prastrednina 862—870, Slavenska 50 den., Kred. zaved 165—175, Strojne 100—105, Trbovlje 352—357, Vevče 100 den., Stavbna 60—70, Sešir 115—120, zaklj. 115.

Zagreb, 7% invest. posoj. 75.50—76, agrari 44—44.50, vojna odškodnina 289—290, april 292.50—293.25, maj 295.50—296, Kred. 114—116, Hipobanka 65.50—66.50, Jugobanka 98.50—99, Prastrednina 867.50—870, Ljublj. kreditna 199 den., Slavenska 50—51, Srpska 145—146, Narodna banka 3800 den., Zem. Bos. 135—145, Eksploatacija 24—25, Sečerana 385 bl., Nihag 33 bl., Gutmann 275—285, Slavonija 42—42.50, Trbovlje 370 den., Vevče 100 den., Hrv. esk. 118—118.5.

Dunaj, Podon-savska-jadr. 789.000, Živno 795.000, Alpine 265.000, Gre'nitz 121.000, Kranjska indus.rijska 349.000, Trbovlje 465.000, Hrv. esk. 137.000, Leykam 136.000, Mundus 1.040.000, Slavex 192.000, Slavonija 51.800.

Blago.

Ljubljana, Les: Deske smrekove, paral. ostrorobe, suhe, 1. II., 25 mm, 4 m dolž., od 16 cm naprej, media 26 cm, feo vag. meja 1 vag. 500—590, zaklj. 590, deske smrekove, paral. ostrorobe, suhe, 25 mm, 35 mm in 45 mm, od 18 cm naprej, media 27 cm, feo vag. meja 1 vag. 620—620, zaklj. 620, bukovi neobrobli, plohi, 50, 60, 70, 80 mm, od 2 m naprej, od 16 do 60 cm, 1. II. s 15% III., feo vag. meja 1 vag. 500—500, zaklj. 500, smrekove-jelove deske, 20 mm, III. vrsta, 220—243, media 35, feo meja tranz. 2 vag. 500—500, zaklj. 500. — Premog: Kal. ca. 7000 anracit, Orle, feo vagon Skofljica: kosovec, za 1 tono 500 bl., kockovec za 1 tono 450 bl., orehovec, za 1 tono 400 bl., zdrob, za 1 tono 350 bl. Kal. ca. 4800, feo vagon Ormož: kosovec nad 60 mm, za 1 tono 260 bl., kockovec 35-60 mm, za 1 tono 240 bl., orehovec 20-35 mm, za 1 tono 210 bl., zdrob 10-20 mm, za 1 tono 190 bl. Kal. ca. 3500, feo vagon Novomesto: kosovec, za 1 tono 170 bl., kockovec 100 mm, za 1 tono 150 bl., orehovec 50 mm, za 1 tono 140 bl., zdrob, za 1 tono 190 bl., rovní, za 1 tono 120 bl. — Žito in poljski pridelki: Pšenica bačka, 70-77, feo vag. naklad. post. 283 bl., koroza, času prim. suha, par. Sid 117.50 bl., koroza, času primerno suha, feo Postojna tranz., za april 160 bl., koroza, času primerno suha, feo vag. naklad. post. 113 bl., koroza mlevna (Mahlmais), par. Belj Manastir 145 bl., koroza, umetno sušena, feo vag. naklad. post. 140 bl., koroza inzulanka, feo vag. Ljubljana 165 bl., koroza činkvantin, par. Belj Manastir 185 bl., ajda, feo vag. Ljubljana 260 bl., oves rešetani, feo vag. naklad. post. 172.50 bl., otrobi drobní, feo v. naklad. post. 115 bl., rž domača, feo vag. Belinci 210 bl., prosa rumeno, feo vag. Belinci 210 bl., fižol beli, feo vag. naklad. post. 150 bl., čebulček, feo vag. Novi Sad 500 bl., krompir beli, feo vag. Belinci 76 bl. — Gradbeni material: la Portlandcement dalmatinski: v juteračah feo Split 40 bl., v papirnatih vrečah, feo Split 44 bl.

Paravnajte naročnino!

Sport

NOGOMET.

V Ljubljani se v nedeljo vsled slabega vremena ni moglo odigrati celo četrti kolo prvenstvenih tekem. Na igrišču Ilirije sta igrala le Ilirija in Jadran, na igrišču Primorja pa Slovan in Svoboda. Ostale tri tekme so bile odpovedane. Ilirija je zmagala nad nekompletnim Jadranom lahko z 9 : 1, Slovan nad Svobodo pa celo s 16 : 0. Prvenstvena tabela izkazuje po teh rezultatih zopet spremenjeno lice; Ilirija z 20 točkami je sedaj toliko pred vsemi drugimi, da je ne more dobiti noben drug klub, na drugo mesto je prehodno prišel Slovan, ki ima 12 točk. Primorje in Jadran s po 10 točkami zavzemata 3. in 4. mesto, Hermes, Slavija in Svoboda naslednja mesta. — Ilirija je podala proti Jadranu z ozirom na razmočena tla dobro igro. Zlasti v drugem polčasu, ko je igrala napadalna vrsta v sestavi Kreč—Oman—Zupančič G.—Herman—Zupančič I., je popolnoma obvladala igrišče. Jadran se je moral omejiti večinoma na obrambo, častni gol je dosegel iz senajstke. — Slovan je imel napram Svobodi, ki sestoji povčini iz začetnikov, lahko delo. Ker so njegovi napa-

Penkala

Pazi prigodom kupnje na
gornje ime i zaštitni znak.

PENKALA TVORNICE, ZAGREB

dalci tokrat izbrali skoro vse ugodne šanse, je dosegel tudi nenavadno visok rezultat.

Preostali del prekinjene pokalne tekme Primorje : Hermes se je vršil v soboto na prostoru Ilirije. Igralo se je 47 minut. Prvotno doseženi rezultat 4 : 1 za Primorje je ostal nespremenjen. Moštvu sta si bili enaki, najboljši igralec na prostoru je bil mali Pleš v obrambi Hermes. Krišperjev pokal si je s tem pridobil Primorje.

V Zagrebu se je vršile v nedeljo same prvenstvene tekme. Glavni rezultati so. Gradjanski : Zeleničari 4 : 2. HASK : Croatia 6 : 2, Concordia : Sparta 2 : 0.

V Belgradu je zmagala Jugoslavija v prvenstveni tekmi nad Jadranom z 9 : 0, BSK nad Jedinstvom z 3 : 2.

Meddržavna tekma Holandsko : Švica v Amsterdamu je končala 5 : 0.

HAZENA.

Odločilna tekma za mladinski pokal hazenske podveze med ljubljansko Ilirijo in Muro iz Murske Sobotice se je vršila v nedeljo v Mariboru. Zmagala je ljubljanska družina v razmerju 10 : 7 in sicer šele po trdem boju; ob polčasu se je glasil rezultat 5 : 4. Ilirijanke so igrale tehnično lepo, v taktičnem oziru pa nekoliko površno in neracionalno, ker so posamezne igralke igrale sebično. Družina Mure v skupni igri še ne dosega Ilirije, zato pa je zelo hitra in agilna.

LAHKA ATLETIKA.

Nočni tek ASK Primorja skozi mesto, prva prireditelj te vrste v Ljubljani, je vzbudila v soboto zvečer mnogo zanimanja. Startalo je 25 tekačev, večinoma atletov Ilirije in Primorja, 1 član SK Celja in 2 SK Svobode. V prvi kategoriji (približno 6 km) je prišel kot prvi na cilj Slapničar (Primorje), za njim De Reggi (Ilirija), Deržaj (IL), Gaberšek (Svoboda) itd. V drugi kategoriji (približno 4 km) je dosegel cilj kot prvi Močan (Celje), dalje Zorja, Arhar (Primorje), Ogrin (Ilirija) itd.

GRASKI STURM : ILIRIJA.

O Veliki noči gostuje v Ljubljani nogometno moštvo grškega Sturma, prvak Graden in avstrijske Stajerske ter najboljša amatersko moštvo Avstrije. Igra v nedeljo in ponedeljek z našim prvakom Ilirijo.

OXFORD—CAMBRIDGE.

Zadnje dni pred tekmo so nekatere trgovine v Londonu prodale zelo veliko znakov, temnomo-drih Oxford, svetlomodrih Cambridge (izgovori: oksfird in kejmbridž, naglas na e). V soboto zjutraj so valovale množice že od osmih naprej na bregove Temze, čeprav se je vršila tekma šele od pol ene. Ob pol desetih je policija začela skrbeti za red, z več tisoč možmi. Saj ni čudno. Okoli dvajset minut trajajočo tekmo si hoče ogledati milijon ljudi, na stotine jih čaka na eno mesto, po svetlinah visijo in po mostnih ograjah telovadijo. Tekma se vrši v Londonu, od Putney do Mortlake, 6840 m daleč, proti toku reke, ob osek. Začelo se je to tekmovalno veslanje že leta 1829, a redno se vrši šele od leta 1864 naprej.

V vsakem čolnu je krmar in osem veslačev, čolna sta v svrhu hitrosti zelo lahka in slabotna ter se lahko prevrne. Tako na primer leta 1912, ko sta se oba prevrnila in so morali tekmovalci pla-

Raznovrstno

pomladansko OBLEKO

nudi najceneje

Jos. Rožina — Ljubljana

Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 3.

Nova križarska vojska otrok.

Francoski spisal Henry Bordeaux.

Prevedla K. H.

Junija meseca 1. 1212. je imel mlad pastir iz sela Clayesa (Klej) blizu Veudôme čudovito prikazen, prav kakor tesar iz sela Puy (Püi). Bog ga je v podobi ubožnega romarja prosil koščeka kruha in mu izročil pismo, v katerem mu je naročal, da mora iti odrešiti božji grob. Ko je potem tisti pastir gonil svoje ovčice s polja, jih je videl, kako so predenj pokleknele in ga prosile usmiljenja: izročeno mu je bilo nebeško naročilo! Hodil je po deželi in klical na križarsko vojsko.

»Gospod Bog, pomagaj krščanstvu! Gospod Bog, vrni nam pravi križ! In ker je povsod čudeže delal...«
Lipe je pri teh besedah od zadovoljnosti širil nosnice in vščipnil Ančko, ki ni poslušala dosti pazljivo.

»Ker je povsod čudeže delal, so se mu še drugi pastirčki pridružili in kmalu ga je cela množica otrok v starosti od dvanajst do trinajst let izvolila za poveljnika križarjev. Letopis mesta Laon zatrjuje, da jih je bilo več ko trideset tisoč pod njegovim poveljstvom...«

Kako se je mogla zbrati in organizirati ta četa otrok kljub vsemu odporu staršev in duhovnikov? Njim, ki so jih spraševali, kam gredo, so odgovarjali: »Bogu naproti!« In množica jim je bila naklonjena. Verjela je v čudež pastirja Štefana...«

Kako da ne bi bila verjela! Samo razred gospoda Mussillona poglejte!

»Verjela je v Štefanove čudeže, prepričana, da Bog razodeva svojo voljo v teh nedolžnih dušah in da mora njih čistost zadostiti za grehe sveta. Koder so hodili, povsod so jim meščanje in tržanje dajali lesti in denarja. Gnetli so se, da bi videli poveljnika

pastircev, ki ga je bil sam Bog poslal; za vsak njegov las, za vsak košček obleke so se pullili ko za svetinje. Končno so se zgenile oblasti. Filip Avgust je poprašal škofa in učitelje s pariškega vsučilišča za mnenje o tem čudežu in potem je zaukazal otrokom, da se morajo vrniti v očetne hiše. Nekateri izmed njih so ubogali; večina pa se je uprla.

»Papež Inocenc III. pa je rekel samo to le: »Ti otroci nas osramote: medtem, ko mi spimo, le-ti veselo korakajo, da osvobodijo božji grob...«

Mrmranje zadovoljstva je spremljalo besede papeža, ki je cenil pastirčka Štefana in njegove tovariše. Gospod učitelj ni pričakoval takšnega uspeha.

»Ti otroci so bili blazni,« je rekel oblastno, »blazni za v blaznico, slišite? In takoj boste slišali, kako so bili kaznovani za svojo grešno blaznost. Prišla je tista četa s svojim imenitnim Štefanom v Marseille. Mari si ni domišljevala, da bo s suhimi nogami prekoračila morje, ker je bila tisto leto suša, in da se bo napetila v Palestino? Dva lastnika ladij iz mesta Marseille, dva zločinska lopova, sta izrabila zaupanje in neumnost teh nesrečnih otrok in jih prepeljala preko morja na sedmih ladjah, od katerih so se nekatere zgubile na obrežju Sardinije. In veste, kakšna je bila usoda tistih malih romarjev, ki so se izkrcali v Aleksandriji? Ne, tega ne veste, ker vam tega ni še nihče povedal. Nu, prav, jaz vam bom to povedal: prodali so jih za sužnje na raznih trgih. Tako se je končala ta čudna križarska vojska, ki jo imenujemo križarsko vojsko otrok.«

G. učitelj je stresal z glavo, kakor bi bil osebno zmagal nad človeško neumnostjo, katero je dolžan po svojem poklicu pobijati. Z vidika zgodovine in usmiljenja ima prav. Rad bi se raznežil in potolčil solze nad usodo teh trideset tisoč otrok, ki so utonili v morju ali pa bili prodani za sužnje na aleksandrijskih trgih. Iz ljubezni in z ljubeznijo g. učitelj izvršuje svoj poklic. Za vsakega svojih učencev ima očeto vsko sree. Zato bi jih rad obvaroval vrah in zmot.

Toda njegovi učenci se ne menijo ne za vedo ne za usmiljenje. Zapomnili so si le pastirčka Štefana, pred katerim so ovčke padale na kolena in ki je poveljeval celi vojski otrok svoje starosti. Aleksandrijski trgi so se jim zdeli podobni trgu v Modane, kjer je naprodaj zelenjava in poljedelsko orodje; o morju se jim pa še ne sanja ne.

Zgodovinski pouk je bil s tem končan: ni bil brez uspeha.

Pred pisanjem proceljem svoje cerkve, ki jo je božalo zimsko solnce, se je gospod župnik iz Avri-euxa čudno obnašal: zdaj hodi naprej, zdaj nazaj, da bi bolje videl, kakšen vtisk dela njegovo delo. Dokončal je Lenoba: debela ženska skoraj sedi na kravi. Ima lepa, rdeča lica, ker je preveč spala. Vedeti morate, da je preveč spala. Če slučajno tega ne veste, si morate to misliti.

Očividno se čudež pri popravljanju slike ni zgodil. Toda slikar ni varčeval z barvami ne s trudom ne s potnimi kapljami. Marsikateri drugi, n. pr. tisti Piemontez, ki hodi od vasi do vasi in prenavlja in popravlja Marijo in svetnike, bi bil zadovoljen s takim svojim delom. Gospod župnik pa je preprostega srca. Vprašuje se, ali je imel pravico, popravljeni osramočeno delo nekdanjega slikarja. Nekoliko pozno ga je začela peči vest. Tedaj ga je pa mahoma obkrožila cela truma otrok, ki so vdrli v ograjo, dečki in deklice, s knjigami pod pazduho; smejejo se in skačejo in se igrajo prav po grobeh, ki so ob zidu. Prišli so h krščanskemu nauku. In ker ima Lenoba lepordeča lica, so vsi zaverovani vanjo. Župnika, ki jih posluša, polagoma neha peči vest. Tako toplo srce ima, kakor bi bil pil črnino; in da samega sebe nekoliko poplača, izvleče iz žepa škatico ter prične njuhati. Pohvala dobro dé umetniku, pa čeprav je v cutani (talarju) in še v zakrpani sutani, na kateri se poznajo sledovi čopiča.

Priporočamo »Mohorjeve knjižnice« na Prevaljah: 4. zv. Križev pot. Roman. 5. zv.: Knez Serebrjani, roman. 6. zv.: Zadnja na gredi, povest. 7. zv.: Otoški postrežek, povest. — Cene so v Mladiki. KOL.

vati na breg; tekmo so ponovili in je zmagal Oxford. Do letos so tekmovali 77 krat; 40 krat je zmagal Oxford, 36 krat Cambridge, leta 1877 sta prišla oba ob istem času na cilj.

Za letos je bilo splošno mnenje najprvo to, da bo zmagal Oxford; saj je v treningu preveslal omenjeno progo enkrat v 18:56 in se je do 27 sekund približal absolutnemu rekordu 18:29, ki ga je postavil leta 1911 Oxford sam, in pa do 15 sekund rekordu Cambridgea iz leta 1924 z 18:41. Navadni čas je 20 do 22 minut. Bolj ko se je pa bližal dan tekme, bolj so se množili glasovi, ki so prerokovali zmago Cambridgea. Znaní angleški sportnik Red Gouldin je pisal: »Najboljši veslači Cambridgea so boljši kakor najboljši Oxfordčani, veslanje je enotno; izborni. Oxfordčani so bolj navdušeni, a njih slog ni tako uglejan. Mislim, da se bo dosedanje razmerje 40 : 36 spremenilo v 40 : 37.« — »Matine« je pisal: »Oxford ima zase moč in težo, 647 kg, Cambridge par kilogramov manj, 624, a ima zase slog in eleganco.« In zgodilo se je, da sta zmagala slog in eleganca in je prispel prvi na cilj Cambridge, za pet dolžin čolna pred Oxfordom. Čas 19:29 je prav dober, samo za 1 minuto pod rekordom. Voda je bila mirna, kar ni zmeraj; Oxford je imel lažjo stran, kar zmago Cambridgea še poveča. Od 3 km naprej je ves čas vodil Cambridge. Oxfordčani so bili na koncu tekme tako utrujeni, da peti veslač sploh vesla ni mogel več držati. Cambridge je zmagal sedaj že šestič po vrsti, trikrat je bil krmar isti, 1924—1926.

Končni rezultat vseh 78 tekem je torej tale: Oxford 40, Cambridge 37, enkrat 0 (leta 1877).

Turistika

Kranjska gora, 29. marca ob 7 zjutraj: —6° C, barometer se dviga, visoke megle, snega 10 cm, smuka, saninec uporabljen.

Boh. Bistrica, 29. marca ob 7 zjutraj: +10° C, deževno, za zimski sport neugodno.

Velika planina (1555 m), 29. marca: —2° C. Na staro podlago 10 cm novega snega. Sneg prši ter kompakten. Smuka dobra.

Darovi

Podpornemu društvu slepih so darovali: dr. J. Adlešič, tu, Din 100, Hranilnica in posojilnica Šmartno pri Litiji 100, Prva hrvaška štedionica, tu, 100, Hranilnica Višnja gora 25, Fuchs A., mesto cvetja na krsto prijatelja g. B. Cescuttija 100, kegljaški klub »Zvezda, tu, 200, Slavenska banka, tu, 100, neimenovano 100, »Srčna gora« mesto cvetja pokojnemu prijatelju B. Cescuttiju 100, Mestna hranilnica Črnomelj 20, dr. Brslan, Laško, 200, v počaščenje g. Preseusa Kmetiska hranilnica Vrhnika 250 Din, Hranilnica Vrhnika 500 Din, Društvo poštnih in prometnih uradnikov mesto venca g. F. Zoretu 200 Din, p. F. Saller, Brežice, 50, Peklič J., Škofja Loka, 100, g. in ga. Prelog, tu, 200 Din. — Vsem darovalcem iskrena hvala! — Odbor.

Polzvedovanje

Gospoda, ki je zamenjal v nedeljo ob 11 dopoldne v kavarni »Union« klobuk, prosim, naj prinese moj klobuk blagajničarki v kavarni Union do srede 31. marca do šestih, kjer dobi svojega.

Dotični gospod, ki je dne 29. t. m. pomotoma vzel v trgovini Šmalc dežnik, se prosi, da ga vrne.

Izgubila se je od Illovec proti Česnovarju ob železniški zlatobrezana mašina knjiga s fotografijo. Kdor je knjigo našel, se naproša, da jo prinese v upravo »Slovenca«.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 29. marca 1926.

Višina barometra 308,8 m

Opazovanja	Barometer	Toplota v C°	Rel. vlaga v %	Veter in brzina v m	Oblak. nosi 0—10	Vrsta padavin		V Ljubljani je
						ob opazovanju	v mm do 7h	
Ljubljana (dvorec)	7	754,7	11,6	80	SW 4	9	dež 11,0	povprečni barometer višji ko večeraj za 0,5 mm, nižji ko predvečeraj za 3,4.
	8	754,9	12,2	76	SW 4	9		
	14	756,1	15,4	66	SW 6	9		
	21	757,2	13,0	74	SW 1,5	9		
Zagreb		754,3	14,0	67	W 7	10	0	
Belgrad		756,0	15,0	69	SSE 3	10	0	
Sarajevo	8	754,7	14,0	71	S 5	7	0	
Skoplje		762,0	11,0	91	ESE 0,5	10	0	
Dubrovnik		759,6	16,0	84	SE 3	8	dež 0,5	
Praga	7	753,2	7,0	—	SW 1,5	5	dež 0,4	

Barometer je reduciran na morsko gladino.

Originalne (prave) potrebščine fixat in preservata za Opalograph dobite edino le pri **L. Baraga**, Selenburgova ul. 6/I. Telefon št. 950

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje. Za odgovor znakmo!

VRTNAR (samski) — išče službo za takoj ali pozneje. — Naslov pove uprava lista pod: 2160.

SLUŽKINJA vajena otrok, dobi takoj službo. Naslov v upravi: 2174!

VAJENCA za fotografsko obrt, najraje z dežele, se išče. Dobi hrano in stanovanje. Ponudbe na upravo pod: »Marjiv« št. 2175.

Perfektna kuharica se išče na deželo k triletni, ugledni družini proti dobri plači. Nastop sredi aprila. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro: »Kuharica« 2151.

IZJAVA. Podpisani izjavljamo tem potom, da nič slabega ne vemo o Alojziju Urbanu, posestniku iz Gorič, ker smo bili obdolženi, da smo govorili o njem. — V Goričah, 28. februarja 1926. Anton Ribnikar, A. Bajd, J. Konec, vsi iz župnije Gorič.

MLINARJI!

Proda se stroj za luščenje žita (Schälmaschine) »Rex«, valjni stol Ganz s štirimi valji, gladki, en par posebno ostrih, par umetnih kamnov 42 col, dva stroja za čiščenje zdroba (Griesputzmasch.) in več cilindrov s svilo, vse v dobrem stanju. — Naslov: IVAN KURALT, valjni mlin, DOMŽALE.

AKADEMIK prevzame instrukcijo vseh srednješolskih predmetov, razen francoščine in risanja. — Ponudbe na upravo pod: »Medicinec« št. 2118.

ODDAM s 1. aprilom ali pozneje mebljavno sobo gospodu ali gospodični. Ulica ul. 19-I., desno.

Najboljša reklama se oglasi v »Slovencu«!

Zastopniki

za razpečevanje švicarskega SIRA se sprejmejo v vsakem kraju pod ugod. pogoji. — Pism. ponudbe pod »SIRA« na »Propaganda«, reklamna družba z o. z., Ljubljana, Selenburgova ulica 7/II. 2128

OREHE po ugodni ceni prodaja I. Hochmüller v Mariboru, Pod mostom 7

DELAVNICO v LJUBLJANI, za mirno obrt, 30—70 m², vzamev v najem. Če so zraven tudi prostori za pisarno in stanovanje, tem bolje. Pišite na upravo »Slovenca« pod številko 29.

IŠČEM PARCELO 500—2000 m² sredi Ljubljane, četudi v stranski ulici ali na dvorišču. Ev. dve, eno v sredi, drugo na periferiji. — Ponudbe takoj na upravo lista pod številko: 29-III.

»ABADIE« STROČNICE se dobe v trafiki Klander Kolodvorska ul. 8, naspr. hotela »Štrukelj«. 2173

Kupim stare, dobro ohr. **železne cevi** 120 m dolžine, 3—6 cm premera. Naslov v upravi lista pod št. 2145.

SOBO z dvema posojilnima iščem v okolici Trnovega. — Vinko Podobnik, Trnovska ulica 1, od 12—1/2 od 6. ure naprej. 2154

NAPRODAJ: krojaški stroj »Singer«, damska pupa, salonska suknja in petrolejska svetilka. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2153.

DOBRO IDOČA GOSTILNA ali kavarna se vzame v najem. Ponudbe upravi »Slovenca« v Mariboru pod šifro »Strokovnjak«.

V restavraciji »Pod SKALCO« Mestni trg št. 11 se točijo pristna ter pitna VINA. Preko ulice 1 Din ceneje. Vsako sredo, soboto in nedeljo od 20. do 24. ure SALONSKI KONCERT. — Ob nedeljah od 9. do 13. ure ZAJUTERKOVALNI KONCERT. 1939

Damam in gospodom se nudi lep zaslužek z razpečevanjem parfumerije. Potreben kapital 200 Din za vzorce. — Pism. ponudbe pod »Postranski zaslužek« na »Propaganda«, reklamna družba z o. z., Ljubljana, Selenburgova ulica 7/II. 2129

Najvišji zaslužek nudi zastopnikom, agentom itd. provrstna tverka. Ponudbe, podprte s spričevalom o neoporečnosti, naj se pošljejo na upravo lista pod šifro: »Ohne Kapital und Vorkenntnisse 512« na »PUBLICITAS« d. d., Zagreb, Gunduličeva 11. 1818

Priporoča se železnina **A. SUŠNIK**

Ljubljana, Zaloška cesta.

POLENOVKA

namočena, se dobi vsak dan v trgovini Kovačič in Japelj Ljubljana Kongresni trg št. 19.

DRVA - ČEBIN Wolfova ulica 1/II. — Telefon 56

Semenski oves ječmen, deteljo, lucerno, različne trave in peso ima na zalogi

Fran Pogačnik Ljubljana, Dunajska c. 36

STARO ŽELEZO in stare kovine vseh vrst kupuje FR. STUPICA, trgovina z železnino in poljedel. stroji v Ljubljani, Gosposvetska c. 1.

ŽIVČNO BOLNI in oslabilci Od duševnega in telesnega dela izmučeni! Rabite preizkušene »Lecithin kroglice« z železom! Stekl. 24 Din. Izdeluje in razpošilja z navodilom samo lekarnar HOČVAR, Vrhnika 23.

Posređeval. za službinje

Pavla Mrak (prej v posređevalnici g. Novotny), Ljubljana, Kopitarjeva ulica 4, poleg žrnjskega mostu, se najtopleje priporoča.

Sobo išče boljši, solid. gospod. Ponudbe na upravo lista pod: »Odvetniški koncipijent«.

Postranski zaslužek

primerno za vsakočar. — Pojasnila proti znakmi za 1 Din. »Propaganda«, reklamna družba z o. z., Ljubljana, Selenburgova ulica št. 7/II. 2126

SEME NA z največjo kaljivostjo ter najbistnejše vrste FILOLA in GRANA dobite pri tvorci JOSIP GAGEL, LJUBLJANA (Hotel Lloyd). Zahvalite ceniti

ODPADKE od žage, hrastove letvice za vino-grade in za ograjo ter vsakovrsten hrastov rezan les, nudi parna žaga »ZORA« d. z. o. z. v Črnomlju. Ista tudi kupuje hrastov okrogel les, cele parcele ali gozdove.

Pristne neapolitanske **MAKARONE**

razprodaja radi opustitve zaloge tvrdka I. MUC Koloniale, Vodnikov trg št. 2 in podružnica, Tavčarjeva (Sodna) ulica 4, po Din 7,50 do Din 12.— za kilogram.

Pristni Seehoferjev

rastlinski BALZAM

je prastaro domače sredstvo za želoče, prebavo in zaprtje. — Zastopstvo za SHS Lekarna KRAJČOVIĆ, Vukovar. 1024

Primerjajte delo in cene

in prepičati se boste, da so izdelki poslovnih knjig Književnice K. T. D. v Ljubljani, Kopitarjeva ulica 6/II brez konkurence.

En grös. En detail.

Za velikonočne praznike praška šunka

ter različne delikatese, kakor: Ementhalski sir, sardine, različne konzervirane ribe, konjak, rum, čaj, čokolada, likerji vseh vrst, buteljka in desertna vina, šampanjec itd. nudi tverka

Za praznike znatno znižane cene.

Fr. Kham, Miklošičeva c. 8

Brez posebnega obvestila

Potrti globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem, da je naš srčnoljubljeni soprog, oče, stric, ded, praded, svak in tast, gospod

Tomaž Bricelj

bivši pleskarski mojster in posestnik v Stepanji vasi

danes v nedeljo ob 23. uri po kratki, mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere, v 81. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragoga pokojnika se bo vršil v torek, 30. marca t. l. ob 4 popoldne iz hiše žalosti, Štepanja vas 31, na domače pokopališče k Božjemu grobu.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v raznih cerkvah.

V Štepanji vasi, dne 28. marca 1926.

FRANČISKA BRICELJ roj. ANŽIČ, soproga. — IVAN IN FRANC, sinova. — HELENA RODE roj. BRICELJ, MICI PREPELUH roj. BRICELJ, hčeri. — REZIKA BRICELJ roj. SLAPNICA, DARINKA BRICELJ roj. POKLUKAR, snahi. — FRANC RODE, VIKO PREPELUH, zeta — ter vsi ostali vnuki in vnukinje.

Podpisana tverka naznanja cenjenim odjemalcem, da je začela z razpečevanjem svojega po monakovskem načinu varjenega

BOCK - PIVA

predvojnje kakovosti in najljubnejše vabi na obilna naročila.

Tomaž Götz, pivovarna, Maribor

BUDIMPEŠTANSKI MEDNARODNI SEJEM
od 17. do 26. aprila
Najboljša prilika za nakup! Skladišče prosto carine
Ugodnosti za transport, polovanje in vizume
Zastopstva v vseh večjih mestih tu- in inozemstva.
ISTODOBNO MEDNARODNI KONGRES USNARJEV.
„COCKOV“ bliski za tridnevno slonovanje, popolno oskrbo itd.
1 milijon ograkih kron
Centralna poslovalnica: Budimpešta V. Szemere 6. Telefon L. 961-22

HLAPEC h konjem
priden, trezen in pošten, kateri se izkaže s spričevalom o večletni službi pri konjih, se takoj sprejme. Naslov pove uprava lista pod številko 2113.

STAMPILJE T. RABIČ
Ljubljana
KOLODVORSKA UL.

Primerjajte delo in cene
in prepičati se boste, da so izdelki poslovnih knjig Književnice K. T. D. v Ljubljani, Kopitarjeva ulica 6/II brez konkurence.
En grös. En detail.

Za velikonočne praznike praška šunka
ter različne delikatese, kakor: Ementhalski sir, sardine, različne konzervirane ribe, konjak, rum, čaj, čokolada, likerji vseh vrst, buteljka in desertna vina, šampanjec itd. nudi tverka
Za praznike znatno znižane cene.

Fr. Kham, Miklošičeva c. 8

Potrti globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem, da je naš srčnoljubljeni soprog, oče, stric, ded, praded, svak in tast, gospod

Tomaž Bricelj

bivši pleskarski mojster in posestnik v Stepanji vasi

danes v nedeljo ob 23. uri po kratki, mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere, v 81. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragoga pokojnika se bo vršil v torek, 30. marca t. l. ob 4 popoldne iz hiše žalosti, Štepanja vas 31, na domače pokopališče k Božjemu grobu.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v raznih cerkvah.

V Štepanji vasi, dne 28. marca 1926.

FRANČISKA BRICELJ roj. ANŽIČ, soproga. — IVAN IN FRANC, sinova. — HELENA RODE roj. BRICELJ, MICI PREPELUH roj. BRICELJ, hčeri. — REZIKA BRICELJ roj. SLAPNICA, DARINKA BRICELJ roj. POKLUKAR, snahi. — FRANC RODE, VIKO PREPELUH, zeta — ter vsi ostali vnuki in vnukinje.

Podpisana tverka naznanja cenjenim odjemalcem, da je začela z razpečevanjem svojega po monakovskem načinu varjenega

BOCK - PIVA

predvojnje kakovosti in najljubnejše vabi na obilna naročila.

Tomaž Götz, pivovarna, Maribor

Zdravje je pol bogastva!
Za uspešno duševno in telesno delo, ter za uspeh v življenju sploh je človeku predpogoj telesno zadovoljstvo.
Ne mučite svoje telo pri vsakem koraku s trdim usnjatimi petami, ker one povzročajo močne potresljaje.
Nosite tudi Vi

Palma-kaučuk podplate in pete.
Vi se potem ne bode hoteli nikakor več odreči ugodnemu in elastičnemu koraku.
Palma-kaučuk pete so trikrat tako trpežne in še ceneje kot usnje.

RAZPIS! županstvo mestne občine Črnomelj bo dne 8. aprila 1926 ob 1. uri popoldne v občinski pisarni oddalo na javni dražbi zgradbo betonske škarpe v dolžini 25 m in višičini 5 metrov, proračunano z materialom vred na 70.000 dinarjev. Delo se bo oddalo brez materiala. Načrti so vsakomur na vpogled med uradnimi urami v občinski pisarni do dneva licitacije. 2165

ADRIA pivo za pečivo vanilin dočhor

Javna zahvala. Podpisani izrekam gospodu dr. Francu PESTOTNIKU, zdravniku v splošni javni bolnici v Mariboru, tem: potom mojo najiskrenejšo zahvalo za njegovo hitro operacijo v zelo nevarnem slučaju, ter me tako rešil gotove smrti. — Iskreno se zahvaljujem tudi za humano in požrtvovalno ravnanje z menoj v bolnici. HENRIK HETZL.

Potrti od neizmerne žalosti javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in prijateljicam ter znanecem prežalostno vest, da je naša nad vse ljubljena mati, sestra, teta in stara mati, gospa

Ivana Ježek roj. Aljaž

posestnica

danes dopoldne ob 11 po kratki in zelo mučni bolezni, v 74. letu starosti, bogovdano preminula. — Pogreb predrage pokojnice se bo vršil v torek 30. marca ob 9 dopoldne iz hiše žalosti na farno pokopališče v Smedniku. — Blago pokojnico priporočamo v molitev in blag spomin.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi sv. Urba v Smedniku in še v več drugih cerkvah.

Vikrčce, dne 28. marca 1926.

Franc in Pavel, sinova. — Frančiška, Neža poroč. Božič in Marija, hčere. — Jakob Aljaž, župnik, duh. svetnik itd., brat. — Ivan Božič, zet. — Vsi ostali sorodniki.

Edino največje in najmodernejše podjetje specielno te vrste v Sloveniji

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karol Čeč.

Velepražarna kave

Meznarič Rado, Maribor, Glavni trg št. 21

Izdajatelj: dr. Fr. Kulovec.

Telefon interurban 476

Brzjavni: Meznarič Maribor

Trgovci zahtevajte ponudbe

Urednik: Franc Terseglav.